

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENE

Rezultat brez odločitve

Volitve v grško poslansko soborico preteklo nedeljo so se izvršile v redu, ne da bi prišlo do kakršnih neredov, dasi je bila borba med strankami jako huda. Grško ljudstvo je kljub svoji vroči krvi zelo miroljubno in revolucije, ki Grčijo od njene ustanovitve do danes druga za drugo v malih presledkih pretresajo, se odigravajo brez udeležbe množice, ki po veliki večini stoji mirno ob strani. Nobena revolucija v Grčiji ne prihaja odzgodaj niti računa s ljudstvom, ampak je delo te ali one strankarske klike, tega ali onega ambicioznega politika, ki zna pridobiti zase armado, bolje rečeno, vodstvo armade, ki se v nasprotju s pojmi zapadne demokracije intenzivno udeležuje političnega življenja in v borbi strank odločuje kot najmočnejši faktor države. Z malimi izjemami ti puči niso krvavi in Atenani navadno mirno gledajo s svojih stolov v kavčrni, kako eni bataljoni zamenjajo druge pri straži javnih poslopij. S tem pa ni rečeno, da bi take revolucije ne imele tudi stvarnega ozadja v bistvenih notranjih spremembah političnega in gospodarskega življenja ter socialne strukture naroda: posebnost grških revolucij je, da je glavni akter armada, ki je zastavila svoj vpliv in svojo moč za to ali ono stranko, dočim trgovci in kmeti mirno čakata konca drame, v kateri se navadno tudi odločuje, katera skupina generalov bo dobila premoč nad drugo.

Baš okolnosti, da se v volitve, ki so se odigrale minulo nedeljo, proti vsakemu pričakovanju ni vmešala generaliteta, se je zahvaliti, da so se končale mirno. To je tem bolj presenetljivo, ker je vsega mogočnega gospodar Grčije, Venizelos, že mesec in mesec po svojem časopisu opozarjal na strategije armade, da je to pot v nevarnosti republike kot taka. Da so grški vojskovodje, ki so od leta 1922 dalje po veliki večini pristaši republike, ostali nevturalni kljub temu, da monarhizem v zadnjih časih zelo narašča, je pripisati vprav dejstvu, da je Venizelos to pot preveč pokazal, da mu gre v prvi vrsti za lastno osebo, zato, da obdrži oblast, ki je ni voljan odstopiti niti lastni opoziciji v vrstah demokratske liberalne stranke niti gospodu Papanastasiu, vodji radikalnih agrarcev ali zemljoradnikov, kakor bi mi rekli. Generali niso hoteli otežiti položaja, ki je itak skrajno napet, niso hoteli riskirati koraka, kateri bi se mogoč pokazali kot nepotreben, niso hoteli prehiteti konca v toku dogodkov, preden ne bi volitve pokazale, kakšno je vsaj približno resnično razpoloženje naroda — in so vsekakor prav storili.

Vmešavanje armade v politiko je že samo po sebi v Grčiji postalo tem bolj nepopularno, čim bolj in čim bolj redno se je ponavljalo. Grško ljudstvo je vse te puče trpelo, ni jih pa odobravalo. Vojaški »pronunciamenti«, kakor teji stvari v latinski Ameriki pravijo, so pa tudi zategadelj svojo vlogo očitno odigrali, ker niso imeli prav nobenega pozitivnega učinka. Končno je armada bila le igrača v rokah politikov, ki bi bili svojo politiko, ako je bila dobra, gotovo bolj vsidrali v ljudstvo in v ljudske potrebe, ako bi se bili odpovedali pomoči armade in se zanašali v pravem demokratičnem smislu na moč svojega programa in svojega političnega dela; armada pa je zaradi poseganja politike v njen organizem tudi trpela samo veliko škodo. Brez dvoma so vrhovi armade to spoznali in si sedaj nalagajo večjo rezervno v političnih borbah svojega naroda.

Preveliko zastavljanje vpliva armade za zmago Venizelosa bi bilo prav v tem trenutku jako neoportuno. Venizelos grede tako velike zasluge za grški narod in državo, kakor mogoče nobenemu grškemu politiku tega in preteklega stoletja. Tudi razvoj Grčije gre preko njenih starih politikov v nove smeri. Tudi Venizelosa stranka ne more niti usodi, kateri so zapadle vse stranke liberalnega meščanstva v Evropi. Od nje so se ocepile najrazličnejše frakcije, od katerih je najmočnejša radikalna agrarna, ki pa najbrž tudi nima bodočnosti. Med delavstvom se je pojavil komunizem, ki si leta 1928 ni mogel priložiti še nobenega mandata, staro grško kmetstvo prebivalstvo pa v mislih na stare čase, ko ni bilo ne gospodarske krize ne razredne borbe, ampak se je živelo v patriarhalnih razmerah, vzdihuje za monarhijo. Venizelos sam je deloma krtev globoke gospodarske bolezni vseh sveta, deloma je delal velike napake, med katerimi ni najmanjša ta, da se je preveč hotel držati po sili svoje osebnosti avtoritete, tako da so se mu po pravici pripisovale diktatorske geste in želje. Ko je Venizelos leta 1928 zopet prišel na vladno, se je sicer res lahko skliceval na znamenje padajoče prosperitete (ako ni bil to le demagogičen slager), toda njegov predhodnik Zaimis mu je zapustil proračun, ki je bil v ravnotežju, in dramo, stabilizirano z zadostnim zlatim kritjem. Venizelos je v prvi vrsti moral skrbeti za grške izgnance iz Male Azije, ki so njegovi najzvestejši volivci, in se je spustil v ogromna javna dela, ne vedoč, da pride gospodarska kriza, ki sedaj onemogočuje, da bi Grčija odplačevala dolgeve, ki jih je bila v to svrha naredila. Sedaj je padla dramma in so se morala odgoditi odplačila inozemskih dolgov. Spričo tega je bilo tudi neizogibno, da se je morala suspendirati amortizacija notranjega dolga in da so se morale obresti znižati za 25%.

Spričo takega položaja more Venizelos po izidu nedeljskih volitev govoriti naravnost o uspehu, ako si je priboril nekaj nad sto mandatov (natančni izid, pravijo, da bo znan šele v četrtek); bržčas bo skušal g. Venizelos izid nekoliko »popraviti« namesto 186, ki jih je imel v prejšnji zbornici, ki šteje vsega skupaj 350 poslancev. Zaradi nevturalnosti armade pa je bilo tudi monarhističnim elementom mogoče priti do več ali manj popolne veljave, tako da si je stranka g. Kaldarisa priborila

Katastrofalen potres v Grčiji

Nad 200 mrtvih in stotine ranjenih — 3000 hiš porušenih

Atene, 27. sept. tg. Notranje ministrstvo je bilo uradno obveščeno, da je včeraj zvečer ob 21.20 h potres porušil vas Stratonijon na polotoku Kalkidiki in da je bilo pri tem 50 mrtvih in nad 100 ranjenih. — Prebivalstvo je zbežalo in biva na prostem. Potres še traja z različno močnimi sunki. Na polotoku Kalkidiki je potres napravil ogromno škodo. Iz različnih vasi poročajo, da je bilo 120 mrtvih in zelo mnogo ranjenih. Skoraj povsod imajo hiše hude razpoke, mnoge pa so se porušile in pokopale prebivalce pod razvalinami. Macedonski guverner je iz Soluna odpotoval na Kalkidiko, kjer je organiziral izdatno pomoč. Pri zadnjem velikem grškem potresu leta 1928, ki je poškodoval Korint, je bilo samo 20 mrtvih.

Atene, 27. sept. AA. Nocojšnji potres v grški

Makedoniji po dosedanjih podatkih ni bil samo katastrofalen, marveč hušji, kakor so bili vsi potresi zadnjih let na Grškem. Potres je 15 vasi popolnoma uničil. Največja je škoda na polotoku Kalkidiki. V tankajšnjem mestecu Stratoniki je potres porušil 3000 hiš, 200 oseb je dobilo hude rane.

Podobno razdejanje je potres povzročil v Stagjeiri, kjer se je rodil filozof Aristotel.

V opustošene pokrajine je vlada poslala pomožne oddelke, šotore, zdravnike in druge potrebščine.

V Solunu so še vedno potresni sunki. V vsej Grčiji vlada zaradi te potresne nesreče splošno razburjenje.

Solun, 27. sept. AA. Vse vesti s Kalkidike potrjujejo katastrofalni značaj potresa, ki je žrtve

presenetil sredi spanja, da se niso mogli rešiti in so jih ruševine pokopale pod seboj.

Kalkidiški guverner Gonatas je odpotoval na torpedovka »Pergamos« na kraj nesreče, da bo osebno vodil reševalno akcijo. V potresne kraje je vlada poslala zdravnike, vojaštvo, ambulance in pomožne osebe.

Tudi v Bolgariji

Sofija, 27. sept. AA. Bolgarska brzjavna agencija poroča: Snači ob 20 so v vsej Bolgariji občutili potres. Dozdej še od nikoder ne poročajo o žrtvah ne o stvarni škodi.

Poročilo o potresu v Južni Srbiji: glej na 3. strani!

MacDonaldova narodna vlada v krizi

Cisti liberalci odpovedali sodelovanje radi protekcionistične politike — Na vidiku vlade konservativcev

London, 27. septembra. MacDonaldova narodna vlada se nahaja že v krizi. Liberalno krilo, ki ga vodi notranji minister Herbert Samuel in Snowdenova skupina narodnih laburistov sta radi carinske politike MacDonaldove vlade prešla v opozicijo. Radi namena MacDonaldove vlade, da namreč na podlagi sklepov otawске konference uvede prednostne carine med dominijoni in Veliko Britanijo je nastalo veliko nerazpoloženje proti vladi ne samo med Samuelovimi liberalci, ki so že splošno odklanjali kakršenkoli protekcionizem, temveč tudi med liberalci Simonovega krila, ki je v carinskem vprašanju bolj popustljivo. Prvotno se je celo širil glas, da namerava tudi ta skupina z zunanjim ministrom Johnom Simonom na čelu odpovedati sodelovanje z MacDonaldom. Po najnovejših vesteh pa ta nevarnost za narodno vlado ne obstoji več.

Samuelovi liberalci so stopili v vlado samo pod pogojem, da se carine uvedejo samo začasno. V resnici si je za časa MacDonaldove vlade, ki je v resnici vlada konservativcev, ustvarila Anglija pravi carinski sistem, ki ga konservativci hočejo na vsak način obdržati. Ako bi se uvedle nove prednostne carine, kakor so jih dominijoni predlagali v Ottavi, potem bi se živila na Angleškem podražila. Tako med liberalci kakor tudi med takozvanimi narodnimi laburisti, katerih predstavnik je bil doslej Snowden, je nastal radi protekcionistične politike sedanje vlade pravi upor. S tem dejstvom je moral računati notranji minister Samuel in tako odpovedati podporo MacDonaldovi vladi, da ne zgubi svojih volivcev.

V političnih krogih naglašajo, da je bil prav

za prav lord Snowden tisti, ki je podpihoval to gibanje proti vladi. Snowdenu in Samuelu pripisujejo namen, da bi ustanovila novo stranko, ki bi se nazivala radikalna in h kateri bi pristopili Samuelovi čisti liberalci lord Georgove skupine in zmerni laburisti, ki se zbirajo okoli Snowdena.

MacDonaldov položaj je silno težak, ker se bo z izstopom levega krila liberalcev vpliv konservativcev v vladi še povečal. Vlada bo zgubila tudi na zunanji značaj takozvane narodne, t. j. koncentracijske vlade. Že zdaj so imeli konservativci s svojimi 458 poslanci v zbornici popolno premoč. V vladi ostane samo še Simonovo liberalno krilo, ki šteje 35 poslancev in MacDonald s svojimi 13 narodnimi laburisti.

Vlada se sestane jutri in na tej seji bo prišlo do razčiščenja položaja. Ostavko bodo podali notranji minister Herbert Samuel, minister za rube Izak Foot in minister za škotsko Arhivald Sinclair ter 6 državnih tajnikov.

Zeneva, 27. septembra. AA. Angleški zunanji minister sir John Simon je zaradi angleške vladne krize odpotoval v London.

Pred svojim odhodom se je sestel s predsednikom francoske vlade Herriotom.

London, 27. sept. Z. Krizo britanske vlade komentirajo na različne načine. »News Chronicle« potrjuje informacije, da bi minister notranjih del sir Samuel, ki je podal oetavko, zamenjan z dosedanjim zunanjim ministrom sirom Johnom Simonom; ministrstvo zunanjih poslov pa bo najbrž prevzel vodja konservativne stranke Baldwin ali pa sedanji letalski minister Londonberry.

Francoz - bodoči tajnik ZN

Sodelovanje tiska pri organizaciji miru

Zeneva, 27. septembra. tg. Svet Zveze narodov se je danes lotil priprav za konferenco gospodarskih strokovnjakov kot uvod za svetovno gospodarsko konferenco in določil najprej 30.000 frankov za stroške tega zasedanja.

V manjšinskem vprašanju romunskih Madjarov v Zalesju, s katerim se je Svet Zveze narodov zelo dolgo bavil, je prišlo do sporazuma z romunsko vlado s posredovanjem tretje komisije. Madjarski Seklerji dobijo nazaj 10 odstotkov svojih posestev, odstavljeni madjarski uradniki in učitelji pa bodo dobili svoje pokojnine od dneva, ko so bili odpušteni, dalje, za kar bo romunska vlada potrebovala okoli 30 milijonov lejev.

Svetu Zveze narodov je bilo predloženo obširno poročilo o sodelovanju tiska pri organizaciji miru. Poročilo je bilo predloženo mnenje velikih mednarodnih tiskovnih organizacij: Zveze časnikov, Zveze narodov, Mednarodne časnikarske

Dunajska vremenska napoved: Na zahodu in jugu Avstrije večinoma oblačno in hladno vreme z nagnjenjem za dež, na vzhodnem robu Alp večinoma oblačno, višja temperatura in morda tudi dež.

okoli sto mandatov, kar pomeni z ozirom na njeno dosedanje brezpomembnost pravo zmago. Ostali mandati, ki se sučejo okoli števila 120, so pripadli raznim liberalnim opozicionalcem in zemljedelem, 15 do 20 mandatov pa komunistom, ki se bodo to pot prvič pojavili v grškem parlamentu.

Ta rezultat je tak, da Venizelosu ne bo lahko sestaviti trdne vladne večine, ako republikanska opozicija ne bo šla z njim. Na drugi strani pa je aevda več kot neverjetno, da bi se kakšna republikanska stranka vezala z monarhistično ljudsko stranko. Nastal bo položaj, da bo treba bržčas vladati z neprestanimi kompromisi in večinami od slučaja do slučaja. Venizelos bi si mogoč priboriti prejšnjo avtoriteto in moč samo s pomočjo armade. Ali bi mu v današnjih razmerah to

Resolucije jugosl. zdravnikov

Za dekoncentracijo vrhovne bolniške uprave in stalnost zdravnikov

Vrnjačka banja, 27. sept. 1. Kongres jugoslovanskih zdravnikov je danes nadaljeval svoje delo. Govorili so razni delegati ter čitali svoje strokovne referate. Med drugim je govoril tudi zdravnik dr. Albala Dalič, ki je zagovarjal svojo nemoralno tezo, da bi morala Zveza narodov omejiti rojstvo otrok, ker se s preštevilnim ljudstvom ustvarja brezposelnost in pa beda. Za njim je obširno razpravljalo o reformi sedanjega zakona o bolnišnicah dr. Zalokar iz Ljubljane, ki je izdelal tudi zadevni predlog. Dr. Zalokar je izjavil, da sedanji zakon o bolnišnicah nasprotuje uradniškemu zakonu, ter bi bilo ravno zaradi tega dobro, ako bi se za bolniške zdravnike otvoril poseben institut, ker služba teh zdravnikov in ostalega uradništva nima ničesar skupnega. Zaradi težje in naporne službe bolniških zdravnikov je zahteval, da se jim prizna stalnost ter da se odstranijo sedanje socialne krivice. Zato naj se dovoli bolniškim zdravnikom, da smejo po specialni tarifi zaračunavati vse usluge, ki jih izkazujejo premožnejšim pacientom. Enako je v zakonu predvidena dekoncentracija vrhovne bolniške

uprave v tem smislu, da dobijo banovine v tem oziru večjo kompetenco.

Nato so bile ob 15 sprejete med drugimi sledeče resolucije: 1. da se na položaj upravnik bolnišnic lahko postavljajo tudi zdravniki v upravni in banovinski službi; 2. bolniškim zdravnikom naj se prizna stalnost v službi; 3. v vprašanju administracije in organizacije bolnišnic naj se dovoli banovinam večja svoboda; 4. volonterjem naj se šteje čas, ki so ga prebili v bolniški službi, če vstopijo v državno službo.

Podobne resolucije so sprejeli tudi občinski zdravniki, ki enako zahtevajo zase stalnost v službi in izenačenje prejemkov z državnimi zdravniki, brezplačno stanovanje in iste vozne olajšave na železnicih in parobrodih, kakor jih uživajo državni zdravniki. Popoldne se je na kongresu predvsem tretiralo vprašanje zdravniškega sindikata, ki bi imel čisto stanovsko obseleže v striktno nacionalnem in patriotičnem okviru. Predlog za ta sindikat je stavilo združenje zasebnih zdravnikov iz Beograda.

V soboto razsodba proti Jovanoviču in tovarišem

Belgrad, 27. sept. 1. Danes se je ob pol 9 nadaljevala razprava pred državnim sodiščem proti Dragoljubu Jovanoviču in tovarišem. Gospo Beničevu je zagovarjal beigrapski odvetnik g. Simić, ki je v daljšem govoru rekapituliral izvajanja vseh 11 zagovornikov ter plediral za oprostilo razsodbo. S tem je bila lista zagovornikov izčrpana.

Ker državni pravdnik ni imel ničesar več pripomniti glede na izvajanja branilcev, je sporočil predsednik senata g. Janković, da lahko obtoženci prično še s svojo zadnjo obrambo.

Prvi je prosil za besedo univerzitetni profesor dr. Dragoljub Jovanovič, ki se je uvodoma zahvalil predsedniku senata za vso naklonjenost in objektivnost, s katero je vodil proces, ki se je zavlekel delj, kakor je on sam pričakoval. Prav tako se je zahvalil ostalim sodnikom tako v svojem kakor tudi v imenu vseh svojih kolegov, ki so na za-

tožni klopi. Rekel je, da ne more najti dovolj besedi, s katerimi bi mogel izkazati vso zahvalo branilcem, ki so prišli v sodno dvorano s pravcatimi študijami. V prvi vrsti gre tozadevna zahvala šefu obrambe, tovarišu univerzitetnemu profesorju g. Dragotinu Jankoviću in dr. Marku Natlačenu iz Ljubljane, kakor tudi vsem ostalim zagovornikom, ki so se stavili na razpolago. Zahvalil se je enako časnikarjem, tako domačim kakor inozemskim, ki so dan za dnem prihajali v sodno dvorano in z velikim zanimanjem zasledovali potek procesa. G. Jovanovič je v nadaljnjem tričetrturnem govoru ponovno zagovarjal svoje dosedanje delovanje in postopanje svojih tovarišev. Za njim so govorili še ostali obtoženci, ki so ob tej priliki zahvalili še vsak posebej svojemu zagovorniku. Ob 15 je bila razprava proti univ. prof. dr. D. Jovanoviču in tovarišem zaključena. Razsodba bo izrečena v soboto.

Za slovansko vzajemnost

Darilo predsednika Poljske naši nogometni zvezi

Belgrad, 27. sept. 1. Danes popoldne se je vršila slovesna izročitev velike nagrade predsednika poljske republike jugoslovanski nogometni zvezi v prostorih poljskega poslaništva. Na svečanost so prišli poleg osebja poslaništva s polj. poslanikom Schwarzburg-Güntherjem na čelu še minister za telesno vzgojo naroda dr. Kraljevič, načelnik zunanjega ministrstva dr. Bodl, predsednik jugoslovansko-poljske turistično sportne lige grof Cipio dei Campo, nadalje zastopniki vojskih in civilnih oblasti ter veliko število domačih in inozemskih časnikarjev. Poljski poslanik je po krasnem govoru izročil bronzasti steber predsedniku jugoslovanske nogometne zveze. Izjavil je takole:

»Naj mi bo predvsem dovoljeno, da se vam zahvalim, da ste se odzvali vabilu poljskega poslaništva ter prihiteli k svečani izročitvi darila g. predsednika poljske republike jugoslovanski nogometni zvezi. Darilo predstavlja miniaturo spomenika poljskega kralja Sigmunda III. ki stoji pred kraljevo palačo v Varšavi. G. predsednik poljske republike je ne samo kot velik cenilec sporta, ki je tako važen za vzgojo naroda, nego v neki meri tudi iz nacionalne in politične strani blagovolil odobriti moj predlog ter podariti jugoslovanski nogometni zvezi namenjeno darilo. S tem je g. predsednik samo pokazal, koliko važnost polaga na poljsko-ju-

goslovanske tekme, pa tudi radi vzpodbude, da bi se taki sestanki in tekme še večkrat vršili. Sport je v današnji dobi važen činitelj mednarodnega sodelovanja, ker daje vedno dovolj prilike za spoznavanje tujih držav in ljudi ter omogoča plemenito rivaliteto sportnih klubov. Znani so mi primeri, ko so baš sportni klubi bili tisti, ki so v danem času ustvarjali tesnejše vezi med posameznimi državami. Med Poljsko in Jugoslavijo seveda ne gre za takšen primer. Naša dva naroda vezana po bratski krvi sta že od zdavnaj drug drugemu naklonjena, zato je danes naša naloga samo ta, da ustvarimo še boljše medsebojno spoznanje, še tesnejše zblizanje in sodelovanje. V tem duhu in z upanjem, da se bodo medsebojni prijateljski obiski poljskih in jugoslovanskih sportnih klubov še povečali, mi je čast v imenu g. predsednika poljske republike Ignaca Mościckiego, izročiti vam to darilo z iskreno željo, da bi se jugoslovanski sportni klubi še bolj razvijali in ponesli slavo jugoslovanskega sporta daleč preko meja svoje domovine.

Predsednik nogometne zveze se je za darilo zahvalil ter poveljeval poljsko-jugoslovansko prijateljstvo, ki dobiva čedalje bolj prijetno obseleže. Nato so bili gostje povabljeni na zakuske.

Francoski intelektualci obiščejo Jugoslavijo

Pariz, 27. sept. AA. Kakor se doznava, name-rava prirediti evropska univerzitetna zveza prihodnji mesec potovanje po Jugoslaviji. Zveza hoče pri tej priliki spoznati поблиže Jugoslavijo in ji prinesiti pozdrave francoske intelektualne mladine. V delegaciji bodo bivši študentje francoskih visokih šol in študentje, ki so tik pred koncem svojih studij, razen tega namerava nekaj francoskih parlamentarcev takisto potovati v Jugoslavijo. Med parlamentarce bo, kakor napovedujejo, Pierre Taittinger, poslanec za mesto Pariz in bivši predsednik parlamentarnega odbora, ter drugi pariški poslanec in podpredsednik parlamentarnega odbora za zunanje zadeve, Edouard Soullier. Delegacija bo vodil g. Roset Sevres, predsednik evropske univerzitetne zveze. Francoski izletniki odpotujejo 9. oktobra in ostanejo v Jugoslaviji malone do konca meseca. Na potovanju bodo obiskali Ljubljano, Zagreb, Belgrad, Skopje, Sarajevo, Dubrovnik in Split.

Eksplodizija na francoski podmornici

Pariz, 27. septembra. AA. Pri eksploziji, ki se je pripetila na francoski podmornici »Persee«, je ranilo nekega inženirja, smrtno pa je zadelo nekoga delavca, ki je snoči ranam podlegel. Nevarno ranjeni so še štirje drugi mornarji. Okoli 25 ljudi je dobilo lažje rane in so štirje izmed njih poslani domov na zdravljenje. Podmornica »Persee« je istega tipa, kakor podmornica »Promethee«, ki se je nedavno tega ponesrečila, in ima 1379 ton. Po eksploziji je začelo, na njej goreti, vendar so ogenj hitro pogasili. Podmornico so odpeljali v Cherbourško pristanišče, kjer bodo izvršili potrebna popravila in izvedli preiskavo, kaj je eksplozijo povzročilo.

Cherbourg, 27. sept. AA. Preiskovalna komisija pod vodstvom poveljnika Lemoaligouja se je danes napotila na krov podmornice »Persee«. Tu je najprvo zaslišala poročnika Bertranda, ki je poveljeval podmornici. Ko je nastala nesreča, je poročnik Bertrand skušal vzdržati red in varnost na zunanjem krovu, drugi poročnik Lherminier pa je poskrbel za varnost v notranjosti podmornice, čeprav je bil ranjen na obrazu in rokah. Komisija je nato preiskala motor, ki je povzročil nesrečo.

Poskusi zedinjenja metodistov

V zadnji tretjini minulega meseca so v Londonu slavili zedinjenje treh metodističnih sekt. Angleška javnost je pozdravila dejstvo kot važen dogodek, saj se je s tem uresničilo devetnajstletno prizadevanje Roberta Perkisa, ki je bil predlagal zedinjenje na wesleyanski konferenci v Plymouthu l. 1913. Listi so naglašali, da se je s tem zedinilo pod enim praporom 12 milijonov protestantskih vernikov. Vredno je, da si katoličani stvar ogledamo od bliže.

Izmed treh sedaj zedinjenih sekt je po številu prisluštev in starosti najvažnejša wesleyanska: Wesleyan Methodist Church. Ustanovil jo je pred 150 leti Joan Wesley, ko se je ločil od anglikanske cerkve. Wesleyance vežejo z ostalimi protestanti ti-le verski nauki: Svobodna osebna razlaga sv. pisma, zanikanje avtoritete, sodne oblasti in nezmožljivosti rimskega papeža, priznavanje samo dveh zakramentov: krsta in Gospodove večerje in slednjič nauk, da za zveličanje niso potrebna dobra dela. Sekta je l. 1930. štela 499.014 članov, od tega 203.565 na misijonstvu križem sveta.

V začetku 19. stoletja so hoteli nekateri wesleyanci upoštevati camp-meetings ali ljudske shode. Storili so pa to na način, da jih wesleyanska konferenca ni potrdila, nakar so se l. 1812. odcepili v podsektu in si naredili ime prvih metodistov: Primitive Methodist. Šteli so l. 1929. 232.915 članov in nekaj misijonov.

Tretja ločina je nastala šele l. 1907., ko so se odcepili tisti metodisti, ki so zahtevali v cerkveni upravi večje število laikov. Nadeli so si naslov: United Methodist Church; na njihovih zborih zavzemajo lajtki ravno toliko mest kakor duhovniki; po 18 letih ima vsak član na zboru pravico besede in glasovanja. Šteli so l. 1929. 141.270 članov in nekaj misijonov.

Iz teh podatkov je razvidno, da obsega zadnje zedinjenje v Londonu približno en milijon vernikov. Metodistična episkopalna cerkev v Združenih državah ni pristopila zedinjenju.

Dogodek sam in velika važnost, ki mu je pripisujejo protestantski krogi pa priča to eno: Med protestanti se vedno bolj čuti potreba po zedinjenju, neobhodnost središča, ki naj vodi, oživlja, ustvarja in obranjuje red. Ločitev in cepitev je začela utrujati in mučiti svoje lastne započelnike in prisluše. Delno zedinjenje metodistov potrjuje le to, kar je Rim vedno trdil in kar je še letos izjavil canterburyški anglikanski nadškof: Ločitev so »proli volji božje. Pri tem pa seve anglikanizem nima namena, da bi se zedinil z wesleyanci, ki so okrnili njegovo staro edinstvo, kakor je bil anglikanizem okrnil edinstvo svete matere katoliške cerkve. Londonsko ze-

dinjenje je le nov dokaz o bankrotu tako imenovane in toliko proslavljane »svobode raziskovanja«, ki je bila geslo in program tako imenovane reforme. Vse se je začelo ogledovati po središčni varni točki, stremeli za solidarnostjo, vzajemno pomočjo, po skupni vezi in predvsem po skupni luči: tudi med kongregacionalisti in kristjani, metodisti Južne in Severne Mehike, kongregacionalisti, metodisti in presbiterijanci v Kanadi itd. — povsodi je v teku gibanje za zedinjenje.

Toda če je vse to zgovorno znamenje spoznanja v temeljni in prvotni zmoti, ni še obenem njena poprava, njeno zdravlilo. Nekaj drugega je čutili potrebo po zedinjenju in prizadevali si za zedinjenje, in nekaj drugega imeti potrebno moč koezije — zveznosti.

Tudi l. 1812., ko so se ločili wesleyanci in primitivni; tudi l. 1907., ko so se od primitivnih in wesleyancev ločili unitarici je obstajala unija, ki jo sedaj tako slave: v »wesleyanski konferenci«. Ni pa imela več moči zveznosti. To moč je stiri prvi upor proti edinstvu in avtoriteti Rima. Wesley ni hotel doprinesiti žrtve za edinstvo na oltar anglikanske cerkve, kakor tega nista bila hotela storiti anglikanizem in protestantizem nasproti Cerki, ki jo je ustanovil Kristus in ki jo varujejo Petrovi nasledniki.

Penelopin trud, utelešen v prizadevanju Kalvina in Zwinglija, je že razdril platno, na katero je bil Luter prvič uvezel tragični prizor protestantskega upora. Penelopa, vtelešena v Ivanu Wesleyu, je razcefrala platno, katerega je kralj protestant prešil s krvavo ločitvijo otoka svetnikov od Svetega mesta. Penelopa, vtelešena v pospeševalcih camp-meetings pred dobrimi sto leti; v tajnivih vsake cerkvene vlade pred petindvajsetimi leti, je bila razdejala wesleyansko preprogo krsta in večerje; Penelopa, vtelešena v Robertu Perkisu jo je stakla nanovo; toda jutri jo utegne, vtelešena v kom, ki ne bo samo platičeno izpovedoval »svobodne in osebne razlage« svetopisemskih tekstov, neizbežno zopet razdrili. To se bo ponavljalo toliko časa, dokler se ločeni deli krščanstva ne odreče vrtoglavi trmi in se od nesfalnih rok bajne tkaške ne povrne k trdni skali, na kateri je Odradenik zgradil svojo cerkev, k neomahljivi roki, v kateri je položil krnilo svoje mistične ladje.

Tedaj bo med vsemi viharji in proti vsem viharjem kljubovalo pravo, granitno zedinjenje; ne zmes atomov in prahu, ki jih je bil že raznesel vihar in jih potem zopet znesel vkup, dokler jih nov vrtnec ne razprši v nič.

Tako komentira vatikansko glasilo metodistično zedinjenje v Londonu.

Potres v Južni Srbiji

Beograd, 27. septembra. AA.

Snoči ob 20.22 so zabeležili aparati na Tašmajdanu katastrofalen potres v daljavi 435 km južno Beograda. Maksimalni pomik tal v Beogradu je bil ob 20.23,37 in je znašal 443 mikronov z valovno periodo 6 sekund. Zaključek beleženja potresa je bil ob 21.16.

Za glavnim katastrofalnim sunkom sta prišla še dva slabša in sicer eden ob 21.10, drugi pa ob 21.19.

V okolici Valandova so občutili zelo hud potres snoči ob 20.22. Te potresne sunke, ki so se na široko občutili, so občutili v Valandovem, v Strumici, Demir Kapiji, Djevdjeliji in v vseh krajih v okolici navedenih mest.

Po telefonskih poročilih, ki jih je dobil potresomerski zavod na Tašmajdanu, je potres povzročil stvarno škodo na štiri od Valandovega proti Udo-venu. Prebivalstvo je zapustilo hiše in se zateklo pod mlo nebo. Posebno prestrašeno je bilo pre-

bivalstvo v Djevdjeliji, Stipu, Kavadaru, Prilepu in Negotinu ob Vardarju.

Nekoliko slabše so občutili potres v Velesu, Skoplju, Prilepu in Beogradu. Močnejše pa so ga občutili v Novem selu, Strumiškem selu in v dolini Bregalnice.

Zavod je dobil poročila iz neke postaje na Solunskem polju, kjer je potres takisto preplašil prebivalstvo.

Slabši potresni sunki so se ponavljali med Valandovim in Strumico.

Potresomerski zavod bo danes, če se izkaže potrebno, izdal novo poročilo. Prebivalstvo v prizadetih krajih je dobilo najnujnejša navodila, kako naj se ravna.

S tem silnim potresom je nastopila nova faza v seizmološki stabilizaciji teh krajev, ki se je porušila marca 1931. Nastop te faze je večeraj okoli 10 zjutraj napovedalo hudo podzemeljsko bobnenje v Valandovem.

Zlatomašnik J. Ilesič

Maribor, 27. septembra.

V svojem stanovanju na Aleksandrovi cesti 6 je izdihnil danes popoldne ob 9 svojo plemenito dušo upokojeni župnik Jožef Ilesič; vest je vsem ševlinim znanec in prijateljem pokojnikovim prišla iznenada in povzročila veliko žalost. Saj je blagi rajnik bil dobričina, skromen, ljubezniv in vsem, ki so ga poznali ravno zaradi svoje tihe skromnosti, simpatičen. Pokojnik je bil brat vseučiliškega profesorja dr. Ilesiča. Rojen je bil 9. marca 1859 pri Sv. Juriju ob Ščavnici; po dovršenih srednješolskih študijah je stopil v mariborsko bogoslovje in je bil ordiniran kot tretjeletnik dne 16. julija 1882. Kaplansko službo je nastopil najprej v Središču, kjer je služboval od 10. septembra 1883 do 23. aprila 1885; nadalje je kaplanoval od 24. aprila 1885 do 11. februarja 1891 v Gornji Radgoni, od 12. februarja 1891 do 30. aprila 1899 v Hočah in nato do 3. marca 1901 v Zalcu. Kot župnik je plodonosno deloval v vinogradu Gospodovem pri Sv. Bolfenku v Slovenskih gorah, in sicer od 4. marca 1901 do 24. oktobra 1907, nakar je prošil za upokojitev. Odlej je bil neutrujen sodelavec in sodrudek v upravi tukajšnjega »Slovenskega Gospodarja«. Letos je blagi rajnik obhajal zlato mašo, ki jo je daroval na Brezjah. Bil je edini letošnji zlatomašnik v lavantinski škofiji; vsi njegovi soletniki, leta 1882, ordinirani, so že legli v grob. Zlatomašnik Jožef Ilesič je bil deseti kanonično najstarejši duhovnik lavantinske škofije. V njem je bilo toplo in usmiljeno srce slovenskega duhovnika. Veliko jih je, ki so mu dolžni hvaležnost za dobroto, ki jih je izkazoval, zlasti pa je prav rad podpiral dijakke, ki so v njem našli očetovskega dobrotnika in podpornika. Pogreb plemenitega rajnika zlatomašnika bo jutri v četrtek, dne 29. t. m. ob 3 popoldne od frančiškanskega samostana, kjer je vsako jutro pozimi in poleti daroval sveto mašo že ob 4 zjutraj, na frančiškansko pokopališče. Svelti svečeniški duši bo Vsemogočni pravičen plačnik za vse dobroto, ki jih je v svojem življenju napravil; žalujočim sorodnikom naše iskreno sožalje!

Vlomilec Klemen pred sodniki

Ljubljana, 27. septembra.

Težko šepajoč, opirajoč se na dve bergli je pred sodnike malega senata pristopil kot »strahovalec ljubljanske okolice« poznani vlomilec France Klemen, po poklicu mizarški pomočnik, italijanski državljani, doma iz Zagona pri Postojni, star 47 let. Je prav čedno oblečen in kaže, da da mnogo na svojo zunanost. Svoja najboljša moška leta je preedel po ječah, kajti zaradi raznih velikih vlovov je že preстал v kazniliščah 15 let. Klemen je drzen in spret vlomilec, pohlepen zlasti na denar, pred sodniki pohleven in redkobeseden.

Državni tožilec je še sedaj obtožil zločinstva sedmih vlovov in tatvin. Klemen je vlamjal v zapadni okolici, tako okoli Sv. Jakoba, Stožic in v Dolu. Tudi v Črnučah mu je šlo po sreči. Med drugim je obtožen, da je 4. julija ukradel posestniku Andreju Jurmanu kos kruha za 2 Din. Vrednost vseh ukradenih stvari in govine znaša okoli 1100 dinarjev. Predsednik senata je Klemena mirno vprašal: »Ostanete pri starem zagovoru? Ali vse priznate?«

Klemen je sedeč odvrnil: »Gospod višji sodni svetnik! Ne morem priznati, česar nisem kradel. Če bi jaz povsod kradel, bi priznal.« — Predsednik: »V tisti njeni pri Dolu so našli vse ukradene stvari. Kdo naj bi jih tja zanesel?« — Klemen lakonično: »Jaz jih nisem nesel na njivo. Je bil kdo drugi!«

Predsednik je nato navajal, kaj so vse našli v njeni pri Dolu v bližini, kjer so našli Klemena

obstreljenega v desno nogo. Klemen je tam 14. julija zjutraj spal v detelji ob cesti. Po noči je bil prišel mimo šole. Šolski upravitelj Niko Einspieler ga je zapazil in zaklical: »Stoji! Drugače strelijam!« Klemen se je spustil v beg. Upravitelj pa je za bežečim oddal 4 revolverse strele, od katerih ga je eden pogodil v desno stegno tako, da mu je krogla zdrobila deloma tudi kost in je postal zato invalid. Drž. tožilec: »Slabo bo sedaj za njega!« Predsednik: »Veliko težji bo pač sedaj njegov posel.« Zanimivo je, da teče proti šolskemu upravitelju Einspielerju preiskava zaradi težke telesne poškodbe iz malomarnosti, ker je obstrelil bežečega Klemena.

Klemen je priznal samo dva manjša vlovima, ki ju je izvršil v Sv. Jakobu, odnosno v Dolu v trgovino Klemenc. Druge vlove odločno zanika. Oškodovanci so priznali, da so stvari, ki so jih našli v skrivališču ne daleč, kjer je bil Klemen prijet, njih last. Orožnik Baumkirchner je drastično opisal, kako je aretirал Klemena nedaleč od Dola v detelji. Zaklical mu je: »Kdo ste?« Klemen: »Jaz sem Klemen iz Postojne.« Orožnik: »Ali ste France Klemen, znani vlomilec?« Odgovor: »Da.« Klemena so najprej odpeljali z avtom v ljubljansko bolnišnico in šele čez nekaj dni so našli nahrbtnik z ukradenimi stvarmi.

Klemen je bil po prav kratki razpravi obsojen na dve leti in pol robije in v izgubo častnih državljanških pravic za pet let. Državni tožilec je zahteval, da naj bo Klemen po prestani kazni oddan v prisilno delavnico. Senat je to zahtevo odklonil. Češ, da Klemen zaradi invalidnosti ni zmožen za prisilno delo. Klemen je sodbo brez vsakega pridržka sprejel.

Zaradi vlovov v Spodnjem Kašlju štiri leta

Pred malim senatom je bil obsojen 32 letni sameki delavec France Kos iz Spodnjega Kašlja na štiri leta robije in v izgubo častnih državljanških pravic za pet let, ker je, kakor kažejo mnogi indicijski dokazi, izvršil nočni vlov v sobo posestnice vdove Františke Dobrota v Spodnjem Kašlju. Kos je bil svojočasno pred ljubljansko poroto obsojen na pet let težke ječe, ker je skočil v drveči tovorni vlak med Zalogom in Lazami ter iz vagona zmetal več zabojev cigaret v vrednosti 15.000 Din. Te cigarete je potem prodajal po dobrih okoličinah. Vlom pri Dobrotovi je odločno zanikal in navajal za svojo nekrivdo alibi-dokaz, ki se mu pa ni posrečilo, kajti nekatera corpora delila so ga močno obteževala, zlasti dleto, ki so ga orožniki pozneje našli pri njegovem bratu. Glede dleta je Kos sodnikom zagotavljal: »Tega dleta sploh nisem nikdar videl. Kaj mene briga brat. Primitite brata!« Na podlagi mnenja strokovnjakov: tovarnarja Antona Rojine, pleskarja Ivana Briclja in ključavničarja Josipa Rebeka je sodišče Kosa spoznalo za krivega in obdilo. Kos je prijavil revizijo. Zato bo moral ostati v zaporu, ne da bi se mu štel ta v kazni, dokler revizije ne reši stol sedmorice.

Zagonebna smrt

V St. Petru pri Mariboru imajo zopet dogodek, ki je povzročil med prebivalstvom raznovrstna uganjanja in nemalo razburjenje. V Trčevi pri St. Petru so našli na nekem skednju mrtveca, v katerem so spoznali posestnika Alojzija Repa. Ker je bil rajni znan prijatelj pičle, so uganjali, da je najbrž umrl radi zastupljenja z alkoholom. Pri ogledu pa so odkrili na telesu podplutbe, ki bi znale izvirati od udarcev. Preiskava je ugotovila, da je pokojni prošil na predvečer svoje smrti pri nekem posestniku za pičlo, bil pa je napaden in je moral bežati. Večera popoldne je bila v mrtvašnici šentpetrškega pokopališča obdukcija trupla, katero je izvršil sodni zdravnik dr. Vrečko v navzočnosti preiskovalnega sodnika dr. Grmovška in zapisničarja Sanda. Izid raztelesenja ob času poročila še ni znan.

E. B.:

Slomšek naš vzgojitelj

Narodu, ki ima v svoji zgodovini toliko velikih mož-vodnikov, vidcev-genijev in buditeljev-prosvetiteljev, kakor jih ima naš narod, se ni treba bati bodočnosti, če ostaja zvest pravici, ki so jih začrtali ti njihovi zaslužni predniki. Oni so sicer telesno umrli, a duševno so vprav šele s to smrtjo oživel v večnosti zakladnici narodove duhovne dedščine, zakaj: dobra misel je iz duha in ta pa je večnosten. Slomšek sam lepo pravi iz svojega globokega spoznanja kulturnih vrednot človeka: »Vsaka misel je božji dar, ki se ne sme zakopati.« Pri velikih možeh je vse njih delo čudovito skladno in dosledno spojeno z idejami in duhom, ki so ga nasrkali iz naroda, da ga po sebi izčiščenega, obogateneja in oplojenega spet vrnejo temu narodu kot njegovi zvesti sinovi. Tak velik mož in obenem zvesti sin svojemu narodu je bil Slomšek. Ni treba to dokazovati, ko o tem dovolj pričajo njegova dela drugo za drugim kakor pri malokaterem našem možu iz zgodovine; treba je samo odpreti njegovo knjigo, prebrati njegovo pesem, premisliti njegove izreke, pa takoj spoznamo vso čistost in jasnost njegovega slovenskega duha in leizmerno ljubezen, ki izžareva iz njih do vsega, kar je v zvezi z narodovim bitjem in bitjem. Zato je in ostane Slomšek eden največjih mož naše preteklosti, ki je v svojo osebnost, tako pristno zrastle iz naroda, postavil v službo spet temu narodu, njegovemu kulturnemu podvigu, prosveti in njegovi pravi sreči.

24. septembra letos poteče 70 let, kar je zatisnil za vedno svoje blage oči, oslepele od dela, naš veliki vzgojitelj Slomšek in se vlegel k večnemu počitku. Njegove zasluge za našo narodno kulturo, za našo slovensko omiko so tako velike, da se mu nikdar ne bomo mogli izkazati dovolj hvaležne. Zakaj s Slomškom je najtesnejše zvezana cela malone štiridesletna doba našega narodnega življenja in z duhom njegovega dela je spojena živo tudi vsa doba po njegovi smrti. Ta duh Slomškovih del pa je naš osrednji in bitni narodni duh, ki ga je Slomšek kot

rojen narodni vodnik tako močno zajel vase in ga sporečil, svet je velike odgovornosti pred svojim narodom in njegovo bodočnostjo, vsem poznejšim generacijam. Zato je zlasti še danes, ko iščemo in ubiramo nekako strahoma in plaho pot v našo bodočnost, nujno, da se ozremo na tega našega velikega predstoletnega slovenskega očaka — Mojzesa, da ne zgrešimo in zaidemo. Vsaka generacija ima svoje skrbni, svoje boje in preizkušnje, naše sedanje so ž njimi — se zdi — še posebno obtežene. Zanesljiv kompas v tej zmedini in stiski je neobhodno potreben. Boljšega pa naše sodobno kulturno stvarjanje ne more najti kakor je oni Slomškovega duha. Treba je vzeti same v roke in se malo zagledati v eno njegovih številnih del, pa nas takoj čudovito osvoji vsa jasnost, prozornost in določnost duha Slomškove osebnosti. Zasije nam iz njega vsa tista polnost slovenske rasti, zdrava v svoji samobitnosti in poduhovljena v krščanskih krepostih naše vernosti. Ne najdeš v njem kakih nadmernih potez, kot jih navadno izkazujejo genialni poedinci v svoji enostranski usmerjenosti in nadarjenosti, pač pa lep harmoničen lik slovenskega človeka, ki se je v osebnosti rasti povzpela visoko nad povprečnike, da jih more sedaj privabljati in klicati k sebi, navzgor. Človek globokega duhovnega spoznanja, izredne življenjske prebujenosti, a hkratu pa tudi človek žive narodne osveščenosti je bil Slomšek.

V njegovem rodu ni bilo nič izrednega in prav zato je njegova osebnost tako naša, zato so nam njegove misli tako blizu, zato je njegov duh za nas tako živ in bodrilen. Rojenec so mu l. 1800 zapelje visoko oznanilo njegovega življenjskega poslanstva ob preprosti zibel v slovenski kmečki hiši na Slomu. Iz našega naroda se je rodil in našemu narodu se je kmalu vsega posvetil. Prav v tem je njegova veličina: v neprestani posvetitvi temu našemu narodu v nep

Ljubljana

Kakšen bo Delavski dom?

Delavski dom — nekateri ga imenujejo tudi Delavski azil — grade na križišču Bleiweisove in Gosposvetske ceste. To je ena najbolj prometnih točk v Ljubljani ter v neposredni bližini tivoljskih parkov, velesajma in sportnih igrišč. Na vogalu obeh cest bo prodelje stavbe v polkrogu potisnjeno nazaj. V tem delu in s tretjino pročelja na obe cesti bo stavba štirinadstropna, v ostalem pa trinadstropna. Poleg teh bo imela pritličje, podpritičje in kletne prostore. Dve etaži bosta ležali torej pod cestno višino. Projekt praktično izrablja celotno stavbišče, katero močno visi proti Količju. Lepa stavba bo dolga ob Bleiweisovi 38 m, ob Gosposvetski pa 28 m; glavni vhod bo v vogalnem traktu.

V kletnih prostorih stavbe bodo prostori za premog, kotle centralne kurjave, skladišča za gospodinjstvo, spalnice za služinčad, kadalnica in garderoba, prostor za desinfekcijo, prhe, soba za brivca, pralnica, sušilnica, likalnica in soba za kurjača. — Podpritičje bo imelo v vogalnem traktu obsežno kadalnico in prostorno urejeno jedilno dvorano za 120 sedežev, pisarno, ročno skladišče, kuhinjo, proti Bleiweisovi cesti sparno dvorano z

31 posteljami in postranske pomožne prostore. — V pritličju bo spredaj prostor za delodajalce, pisarna za šefa borze dela, za temi pa obsežna dvorana za uradništvo. Na levi dvorano pride poslovalnica in čakalnica za ženske, na desni pa poslovalnica in čakalnica za moške ter soba za upravitelja. — Prvo nadstropje je določeno za ženske spalnice s 43 posteljami, deloma po sobicah z eno posteljo, deloma z več posteljami v skupnih spalnica. Tu je tudi velika dnevna soba, umivalnice in soba za sobarico. — Drugo, tretje in četrto nadstropje je določeno za prenočišča moških s 100 posteljami in drugače z enako ureditvijo kakor ženski oddelki. — V vsak oddelku bo vodilo ločeno stopnišče. Število vseh postelj v azilu bo torej 174 brez onih za uslužbence.

Betonška dela za temelje ovira v vogalnem delu stavba deloma slab ilovnat teren, ki se je pokazal šele globoko v tleh. — Težakša, zidarska in betonška dela stavbe izvršuje gradbeno podjetje inž. Jos. Dedek iz Ljubljane; gradbena dela vodi in nadzoruje mestni gradbeni urad po gradb. svetniku arh. inž. Mušiču.

Kaj bo danes?

Drama: »Celjski grofje«. Red sreda. Slezijanski mladinski dom: Predavanje misijonarja Kereca o notranjem položaju na Kitajskem, anto film »Boj za Mandžurijo«, ob 8.

Nočno službo imajo lekarni: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78; mr. Hočevar, Celovška cesta 34.

Res, pravi »švicarski izkuh«:
Za dinar maslo, sir in kruh.
En dinar — to je skoro nič!
Presneti Slamič, ta je tič!

Naše operno gledališče bo na predvečer 40. obletnice slavnostno razsvetljeno. Razsvetljava bo drevi od 19 do 20. Ob 19 bodo člani opernega orkestra zaigrali z balkona fanfare k Smetanovi operi »Libuša«. Slavnostna predstava v proslavo 40-letnice otvoritve gledališča pa bo v četrtek dne 29. t. m. ob 20. Vprizori se opera »Hlapec Jernej«.

Trgovsko bolnišnico in podporno društvo naznanja cenj, občinstvu, da sprejema v svoj sanatorij »Slajmerjev dom« tudi privatne bolnike in sicer vse kirurške in interne slučaje. Izvzete so nalezljive ter duševne bolezni in porodnice. V sanatoriju sta predvidena I. in II. razred in je cena določena za I. na 150 Din, za II. pa na 100 Din dnevno. Privatni bolniki imajo v sanatoriju prosto izbiro zdravnikov in nosijo sami tozadevne stroške. Sanatorij je opremljen z vsemi modernimi zdravstvenimi napravami in komfortom, tako da je vsakemu pacientu zagotovljena najboljša in najskrbnejša bolnišnica in zdravniška nega.

Nova Magirus lestev, o kateri smo že poročali, da je dospela in da so jo pripeljali v garažo Mestnega doma, je veljala mestno obč. 560.000 Din. Znesek je sicer visok, vendar je bila lestev nujno potrebna, ker je bila do sedaj Ljubljana tako rekoč neopremljena za velike požarne katastrofe. V kratkem pride iz Ulma, kjer je bila lestev napravljena, poseben inženjer strokovnjak, ki bo poklene gasilce izučil v ravnanju z lestvijo ter jim razložil konstrukcijo lestve. Čeprav je aparat kolikor mogoče prirojen in enostaven, vendar se morajo gasilci poučiti v vseh finessah konstrukcije. Hvalevredno pa je, da so vsi napisali na lestvah in vsi znaki slovenski. Seveda ima lestev tudi znake njene lastnice — lepo izdelane mestne grbe.

Promet v Vošnjakovi ulici. Ker se tlakuje občinski del Bleiweisove ceste, se bo od srede dne 28. septembra 1932 dalje zaprli za vozovni promet ves ta del ceste. Da se pa omogoči zveza z gorenjskim tovornim kolodvorom, se bo za ta čas odprla Vošnjakova ulica pod sledečim pogojem: iz Gosposvetske ceste je prepovedan uvoz v to ulico in dovoljen samo izvoz; prepoved uvoza bo označena z mednarodno beloredko okroglo značko ob gostilni »Novi svet«. Kdor hoče z vozilom na gorenjski tovorni kolodvor, mora uporabiti Dvořakovo ulico, vsled česar je v Vošnjakovi ulici dvořakovi promet dovoljen v sektorju med Dvořakovo ulico in Bleiweisovo cesto, dotlej se mora v sektorju med Gosposvetsko cesto in Dvořakovo ulico vzdržati brezpogojno le enosmerni promet. Vozniki naj po tej ulici vozijo z ozirom na njeno ožino kar najoprežneje. Po dokončanem tlakovanju

po letu 1862., ko jo je prekrstil v cerkevno bratovščino. Tudi to, da dokazuje, kako je Slomšek dobro pojmoval tisto nujno ozko zvezanost med vsakim višjim, zlasti še tudi versko-cerkvenim stremeljem in izobraženim materinim jezikom, ki ga je tedaj že kot lev branil v naših šolah, zlasti pa še pri krščanski nauku. S tem pa je Slomšek — na temelju krščanskega pojmovanja vprav narodnosti — videl zaščiteno to osnovno narodno vrednoto in vprav iz njegovega tako široko razmaknjenežega zdravca, organično-katoliškega pogleda znal najti tudi čudovito skladje med tremi kulturnimi velesilami vsake dobe: namreč med Cerkvijo, državo in narodom. Poleg njegovih številnih knjig in spisov so zlasti še omembe vredne njegove »Drobtinice«, ki so nekaj izrednega v naši kulturni, narodno-slovenski zapuščini in ostanje živa zakladnica njegovega duha in veren odraz Slomškove iskrene in edinstvene narodno-vzgojne osebnosti. Značilno je tudi, da je Slomšek prav v Mariboru ustanovljal slovensko štalično po češkem vzgledu leta 1861. vsestransko podpiral kakor sploh vse tedanje prosvetno življenje, ki ga je vprav on najbolj poživljal in vzdrževal, da se je pozneje moglo tako uspešno razvijati v narodnem duhu in pravcu, ki ga je kazal on.

Seveda pa je bil še tudi kot škof in narodni delavec od strani sovražnih šovinističnih Nemcev stalno preganjan, zasledovan in zaničevan, tako da edini od avstrijskih škofov ni dobil nikakega odlikovanja. Slomšek se, kakor kot oseba, vzgojen v stalni samotari in žrtvi, tako kot narodni vzgojitelj in voditelj — ni dal motiti od drugih vplivov, stopal je mrčev odločno in brez ozira na levo ali desno po trnjevi poti k spoznanju pravi duhovni sreči, h kateri je hotel voditi tudi svoje ljudstvo z vsem svojim neumornim delom do zadnjega diha. Bil je v tem pravi naš vzgojitelj in prosvetitelj, kakor predvsem na prepoved posameznika kot predpogoj za resničen podvig in pravo izobrazbo. Vprav tem pa se vsa krščanska prosveta in izobrazba razlikuje temeljno od drugih, ki ne zahtevajo poti preko križa v zasebnem kakor javnem življenju, poti, ki jo je pred 2000 leti pokazal tako veličastno Kristus. On je šel to pot in bil s permijo na ustih veliki, preroški vodnik — Mojzes našemu narodu v pravce njegovega poslanstva.

Zadnja poročila:

Papen je odgovoril

„Ne gre za nemško oborožitev, temveč za razorožitev drugih držav“

Berlin, 27. sept. tg. Državni kancelar von Papen je v intervjuju z glavnim urednikom Wolfvega brzojavnega urada dal odgovor na nedeljski Herriotov govor v Gramatu. Na vprašanje, ali vidi državni kancelar v nedeljskem govoru francoskega ministrskega predsednika kako pospešeno razprave o razorožitvi, je odgovoril von Papen, da vidi v tem samo novo otežkočenje vsakršnega sporazuma in potrdilo, da je francoska nota od 11. septembra popolnoma negativna. Temu se ni čuditi, ker je že tedaj, ko je Herriot objavil prvi korak Nemčije za diplomatsko pogajanje, bilo jasno, da Francija ne želi nobenega sporazuma. Pozneje je prišlo še do več francoskih manifestacij, od katerih je zaenkrat govor v Gramatu zadnja, ki postavlja razmerje na glavo in skuša debato zavleči. Zato je državni kancelar ugotovil: Ne gre za nemško oborožitev, temveč za izpolnitev obljube drugih držav, da se bodo razorožile. O nemškem oboroževanju ni nobenega govora, temveč o nemški enakopravnosti in o enakem postopanju v Nemčijo na razorožitveni konferenci. Razorožitvena konferenca je bila sklicena brez pridržkov glede enakosti v Nemčijo. Brez tega pridržka je bila Nemčija pred šestimi leti sprejeta v Zvezo narodov in celo v Versaillesu si nihče ni upal zahtevati stalno diskvalifikacije Nemčije na vojaškem polju. Sedaj pa se naj Nemčiji naloži status naroda z manjšimi pravicami. Tega seveda ne moremo sprejeti. V Versaillesu so zastopali mnenje, da so gotove vrste orožja, ki so se tedaj Nemčiji prepovedale, šteti med napadalno orožje. Danes pa hočejo to orožje proglasiti za obrambno orožje, dotlej ga Nemčija slej ko prej ne sme imeti. To se pravi: Nemčiji teoretično odredi enakopravnost, praktično pa omeji njeno pravico do obrambe. Von Papen je smatral zato, da je nemška vlada po pravici soglasno zahtevala, da sme Nemčija izvajati to temeljno pravico vsakega naroda. Nemška vlada je vedno ponavljala, da ji je vsaka omajev oborožitve prav, samo če se razširi na vse narode. Govor v Gramatu pa ponovno dokazuje, da hočejo meriti z dvojno mero. Kljub temu, da je nemška vojska majhna, naj velja za napadalno vojsko. Nemčija naj se zadovolji z juridičnimi varnostnimi konstrukcijami, dotlej naj bi smele druge države obdržati največji del svojih ogromnih vojaških priprav. Če se pritožuje francoski mi-

nistrski predsednik, da se v Nemčiji učijo otroci umetnosti ubijanja, je popolnoma prezrli, da se ravno v Franciji v največjem stilu že več let vrši vojaška priprava mladine. Razen tega pa se slej ko prej vsak mladi Francoz, ki je telesno sposoben, izobražuje v rabi orožja. Sportno vežbanje nemške mladine nima nobenega vojaškega značaja in ima za cilj samo sportno izobraževanje in tovariško skupno življenje. Kaj naj pomenijo taka nepotrebna sumničnja in kaj naj pomenijo neprestane grožnje z odkritji? Vse to samo nasprotuje sporazumu. Samo enakopravnost in enako postopanje lahko dovedeta do ponehanja napetosti med narodi. To je temelj miru in vsake moralne razorožitve, o kateri se govori tako pogosto. Na koncu je von Papen govoril o očitku nevhvalečnosti in vprašal, ali naj bo morda Nemčija hvaležna za edini prebitek, ki ga je prinesla trgovinska pogodba za svetovno gospodarsko krizo. Zahvala za črtanje dolgov bi bila umestna, če bi se bilo to zgodilo pred enim letom in če bi bil velikopotezni Hooverjev predlog za moratorij prišel do polne veljave v svetovni krizi. V Lausanni so upniki Nemčije samo konstatirali facit nevdružne situacije. S takimi očitki se ne pospešuje obnova političnih razmer. Kancelar je zaključil svoj govor: »Šele potem, ko bodo narodi spoznali pravo bistvo razorožitvenega problema, bodo poskušali pospešiti sporazum, katerega grozi sedaj preprečiti dejstvo, da državni niso pripravljeni k pogajanjem.«

Potresna katastrofa v Grčiji

Atene, 27. sept. tg. Po uradnih ugotovitvah se do večernih ur potegnili izpod razvalin porušeni vasi že 150 mrtvecev. Število ranjenecv pa znaša po uradnih cenitvah nad tisoč. Bojijo pa se, da leži še mnogo mrtvecev pod razvalinami. Samo v vasi Jerissis so našli 70 mrtvih. Del ranjenecv so spravili v bivši ruski samostan na gori Atos. Potresni sunki so se nadaljevali še ves popoldan. Popoldne so čutili več sunkov tudi v Solunu. Centrum potresa je v zalivu Tharmakis blizu Kasandre, precej oddaljen od Soluna. To je isti centrum, kakor je bil pri potresu leta 1923.

Maribor

Občina tožena za pol milijona. Včeraj zjutraj se je pričela pred civilnim senatom mariborskega okrožnega sodišča zanimiva razprava: mestni tržni nadzornik vet. nadsvetnik Hinterlechner contra mariborska mestna občina. Nadsvetnik Hinterlechner toži mestno občino za znesek 645.540,76 Din. Ta znesek predstavlja povračilo plače in stroškov z obrestmi za dobo sedmih let, katerega je izgubil, ko se je nahajal od leta 1921. do 1924. v suspenziji ter od leta 1924. do reaktiviranja 1. 1929. v pokojju. Sodenemu senatu je predsedoval v. s. s. dr. Pečnik, prisedniku sta bila s. s. Hubermuth in dr. Kuder. Tožitelja sta zastopala odvetnika dr. Kandare in dvorni svetnik dr. Ferjančič iz Ljubljane, mariborsko občino pa dr. Ferd. Müller. Za razpravo je vladalo v krogih mariborskih juristov znatno zanimanje. Zanimiva pa je tudi, ker se redkokdaj dogodi, da bi tožil aktiven delojemalec svojega delodajalca za tako veliko vsoto. Razprava se je zaradi zaslisaanja drugih prič prelomila na 18. novembra.

Koliko znaša premoženje Kmetijske eksportne zadruge. Včeraj smo objavili razsodbo Stola sedmorice v Zagrebu, s katero je postal konkurz Kmetijske eksportne zadruge končnoveljavno pravomočen. Zaradi velikega števila prijav je sodišče podaljšalo prijavni rok ter se opozarjajo vsi upniki, da se prijavijo do najkasneje 30. t. m. okrožnemu sodišču, ker v nasprotnem slučaju ne dobe ničesar. Zanimivo ugotovitev je prinesla cenitev premoženja zad

Dnevna kronika

Našim najstarejšim naročnikom!

Gotovo je med našimi naročniki še nekaj takih, ki se naročeni na »Slovenec« že, odkar izhaja. Vse te, kakor tudi tiste naročnike, v katerih družino prihaja »Slovenec« že od svojega začetka, lepo prosimo, da nam pošljejo svoje naslove vsaj do prihodnje nedelje.

UREDNIŠTVO.

Odlični češki gost v Kranju

Kranj, 27. septembra.

V Kranju se je te dni mudil odlični češki znanstvenik in nedosegljivi strokovnjak v področju tekstilne stroke g. prof. ing. Bohumil Vlček, profesor na tehnični visoki šoli v Brnu, redaktor »Tekstilnega Obzora«. G. prof. ing. Vlček, ki je znan kot najboljši češki strokovnjak v tekstilni in papirni stroki in uživa svetovni sloves — saj je njegovo delo zelo priznано v Angliji, Franciji, Poljski itd. — je v znak hvaležnosti povabil v Kranj tukajšnja državna tekstilna šola. Ravnatelj g. dr. ing. Kočvar in g. prof. Stupica sta bila namreč v Brnu njegova učenca in je bil g. prof. ing. Vlček eden izmed tistih redkih podpornikov, ki so s svojimi dragoceninami izkušnjami in nasveti prav neselčno mnogo doprinesel k organizaciji tekstilne šole v Kranju, ko se je le-ta snovila.

G. prof. ing. Vlček je došel v Kranj v četrtek, dne 22. t. m. zvečer. Še isti večer si je ogledal prostore in opremo tekstilne šole. — Drugi dan, v petek, je obiskal kranjske tekstilne tovarne »Jugoslova« in »Jugobruno« in »Intekso«. Zvečer se je vrnil sestanek, katerega so se udeležili tudi odborniki JČLige in Češke besede. — V soboto si je g. prof. ing. Vlček ogledal papirnice v Vevčah in Goricanah, v Ljubljani pa mu je razkazal tehnično fakulteto njen dekan g. dr. ing. Kralj. G. profesor se je čudil, kako zamore tehnična fakulteta s tako skromnimi pripravami vršiti uspešno svoje delo. — V soboto zvečer ob 8 sta JČLIGA in Češka beseda zopet priredili v hotelu »Jelen« sestanek, ki je bil prav lepo obiskan. G. prof. ing. Vlček je imel na sestanku zanimivo predavanje: O razvoju tekstilne industrije v CSR in Jugoslaviji. Ob prijetni zabavi je minulo večer. — V nedeljo dopoldne si je češki gost ogledal Kranj, popoldne pa se je odpeljal na Bled. V ponedeljek se je od Kranja poslovil in odšel v Maribor. Tam ostane par dni, da si ogleda ondoto tekstilno industrijo, nato pa odrine nazaj na Češko. Glede kranjske tekstilne šole in industrije se je izrazil zelo pohvalno. Prav tako so ga navdušili naši lepi kraji.

G. prof. ing. Vlček je znan mnogim našim dijakom, ki so študirali v Brnu, ker jih je z vsemi močmi podpiral pri študiju in se zavzemal zanje. Zato so mu vsi njegovi učenci hvaležni. Ko je bil g. prof. rektor tehnične visoke šole v Brnu, je funkciji kot promotor predsednika CSR Tomaža Masaryka, ki je bil le ta proglasen častnim doktorjem te šole.

Zelimo, da dragi in odlični češki gost g. prof. ing. Bohumil Vlček odnese najlepše vtise s svojega obiska v Slovenijo ter hvaležnost in spoštovanje svojih učencev in znancev.

Koledar

Sreda, 28. septembra: Venceslav, kralj, muč.

Novi grobovi

† V Boštanju pri Sevnici je včeraj umrla gospa Marija Blatnik, mati g. dr. Frančiška Blatnika, ravnatelja Salezijanskega mladinskega doma na Kodeljevem. Pogreb bo jutri ob 8 zjutraj. Pokopaja je bila vzgledna krščanska mati. Naj v miru počiva! Zalujočna naše iskreno sožalje!

† V Jančevem vrhu, župnija Ribnica na Pohorju, je umrl spoštovani veleposestnik g. Franc Kozjak, p. d. Pokertnik, v starosti 71 let, bivši dolgoletni cerkveni ključar. Pogreb bo v četrtek 30. septembra v St. Janžu. Naj počiva v miru! Preostali naše sožalje!

† V Ljubljani je umrla gdna Marica Deržaj, strokovna učiteljica. Pogreb bo v četrtek ob 2 popoldne. Svetila ji večna luč! Zalujočna naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Premožen je za poveljnika veliko-bečke-reške čete dunavskega orožniškega polka orožniški kapetan I. razreda Milan Kovinčič, do sedaj poveljnik mursko-soboške čete dravskega orožniškega polka.

— Iz sodne službe. Sodniški pripravnik Ivan Vrančič pri dež. sodišču v Ljubljani je podal ostavko na drž. službo, ki jo je pravosodni minister sprejel. — Zasebni uradnik v Konjicah Mirko Majcen je imenovan za dnevničarja-zvaničnika pri okrajnem sodišču v Laškem.

— Delna sprememba pri ljubljanskem okrajnem sodišču. Vodstvo kazenskega oddelka VII je s 1. oktobrom poverjeno s. o. s. dr. Stojanu Barjaku, s. o. s. g. Janku Müllerju pa vodstvo civilnega oddelka II. S. o. s. dr. Jurij Stempihar je dodeljen kot tretji referent civilnemu prizivnemu senatu deželnega sodišča v Ljubljani.

— Preveden je v ekonomski stroki za nižjega vojnega kontrolorja I. razreda dosežanji nižji vojni uradnik I. r. Herman Suhog.

— Upokojen je pehotni narednik vodnik II. r. Franjo Vončina.

— Poroka. V šempeterski cerkvi v Ljubljani sta se preteklo nedeljo poročila g. Joško Krušič, trg. uradnik tv. žilic v Ljubljani, in Hermína dr. ePčarjeva, uradnica jugočeške v Kranju. Bog blagoslovi in nakloni obilo sreče.

Ostale vesti

— Uradno ure pri banki upravi. V uradih kr. banske uprave bodo uradne ure od 1. oktobra dalje od 8 do 14, v uradih okrajnih načelstev in policije pa od 8 do pol 13 in od pol 16 do 18, ob sobotah pa od 8 do 14.

— Pravniški kongres. Legitimacije in spomenice za kongres v Dubrovniku so bile vsem udeležencem te dni odposlane. Kdor bi pošiljke ne prejel, naj to takoj javi društvu. Iz Slovenije se je prijavilo doslej 118, iz Beograda 430 in iz Zagreba 227 udeležencev. Udeleženci iz dravske banovine uberejo sledečo pot: odhod v sredo 5. oktobra iz Ljubljane ob 13.43, iz Maribora ob 14.55; v Zidani mostu se priključi poseben voz mariborskemu brzovlaku, ki bo prav tako vozil poseben voz za udeležence iz Maribora. Iz Zagreba se odpeljejo z brzovlakovom ob 21.15 ter dospemo zjutraj v Split, kjer nas čaka parobrod »Kralj Aleksander«, ki dospje v Dubrovnik ob 17.45. Kongresna legitimacija velja od 1. do vključno 16. oktobra. Za vožnjo

v Dubrovnik se kupi samo četrtinska vozna karta, tako da je vsakomur omogočeno nazaj grede ubrati kakor drugo pot. Udeleženci z uradniško legitimacijo plačajo na parobrodih samo 50% že znižane cene, tako da plačajo na parobrodih dejansko samo 25%. Vsak udeleženec, ki ni sporočil, da ne reflektira na hotelsko sobo, jamči društvu »Potnike« za tri prenočitve, počenši s četrtkom zvečer. V kolikor niso udeleženci poslali predjem za tri prenočitve, se bo za prenočitve pripadajoči znesek naknadno zahteval. To opozorilo velja osebno za ono gospodo, ki se je v redu prijavila in se kongresa ne udeleži. Kdor se je prijavil in se kongresa ne udeleži, naj to vsaj do sobote sporoči društvu, radi odjave v Dubrovniku. Tudi oni udeleženci, ki morda že prej dospo v Dubrovnik in si sami poiščejo hotel, naj javijo društvu, da ne reflektirajo na sobo. G. minister je odobril z odlokom z dne 12. septembra 12 dnevni dopust za udeležbo na kongresu. — Društvo »Pravnike«.

— Zaprta cesta. Sv. Petra cesta v Ljubljani bo v sredo in četrtek med Resljevo cesto in Koldovsko ulico zaprta zaradi kanalizacijskih del.

40 let jih izboljšujemo! Original Lutz — Šiška.

— Razpisane zdravniške službe. Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje pri državni bolnišnici za duševne bolezni Ljubljana-Studenec službo zdravnika, uradniškega pripravnika. Prošnje je vložiti pri banki upravi do 10. oktobra. — Dalje je razpisana služba banovinskega zdravnika združene zdravst. občine Stari trg pri Črnomlju s sedežem v Starem trgu. Prošnje je vložiti pri banki upravi do 15. oktobra. — Končno je razpisana služba banovinskega zdravnika združene zdravstvene občine Metlika s sedežem v Metliki. Prošnje je vložiti pri banki upravi do 15. oktobra.

— Hospitantke na žensko obrtno šolo v Ljubljani se sprejemajo do 4. oktobra.

— »Slovenčev« letalo. Iz Smarja pri Jelšah nam pišejo: 26. sept. ob 9.25 je pribrežalo »Slovenčev« letalo iz Metin in Rog. Slatine nad Smarjem pri Jelšah, v elegantnem teku obkrožilo trg kakih šestkrat, izvrglo bele in rdečaste letake, s katerimi se je lahni jugozapadni vetrič v čudovito lepi solčni razsvetljavi krasno igral ter jih končno položil na tla pri postaji, proti Sv. Miklavžu, v Zastranjah, Bolovo in Belo. Različno smo čitali na srebrnobelih krilih letala Un-sa. Izginilo je proti Konjicam.

— Društvo »Cankar« v Beogradu priredi v nedeljo dne 2. oktobra t. l. izlet v Smederevo in Vel. Gradsko. Ladja gre iz Beograda ob 7.30 in stane sem in tja: I. razred 30 Din, II. razred 20 Din, III. razred 16 Din. Na dnevnem redu je dobro razpoloženje, židana volja, petje, godba in vse druge zemeljske dobrote. Članstvo in prijatelji društva pridite v čim večjem številu. Kitare, harmonike, dobre glasove, zlata srca in podobno prinesite seboj! Zbirališče v pristanišču ob 7 zjutraj dne 2. oktobra. Slabo vreme nas ne more spraviti ob dobro razpoloženje. — Odbor.

— Konji, avto in vlak. Na križišču železnice in ceste, ki vodi k Duplice in Smarce pri Kamniku proti Mengšu, se je v soboto zvečer zgodil majhen karambol, ki je le k sreči končal brez hujše nesreče. Iz Mengša je vozil proti Kamniku tovorni avtomobil avtopodejatelja M. P. iz Kamnika. Proti križišču železnice mu je prišel nasproti kmečki voz, v katerega sta bila vprežena dva konja, od Ljubljane pa je v smeri proti Kamniku vozil kamniški večerni ekspres. Če k temu še prištejemo neprodno temo deževnega jesenskega večera in razmočeno blatno cesto, je bilo vse kakor nalašč pripravljeno za nesrečo, ki tudi ni izostala. Konji in voznik so bili najbrž oslepljeni od močne svetlobe avtomobilskih reflektorjev, šofer v tovornem avtomobilu pa je moral paziti na dvoje strani: na cesto in na prihajajoči vlak. Ko je avto pasiral križišče, je zadel ob konja in ga podrl po tleh, sam se pa z manjšimi poškodbami ustavil ob brzovlakovni drogi. Konj je bil tako močno poškodovan, da so ga morali takoj ubiti.

— Pri pomanjkanju teka, nakislem pehanju, slabem želodcu, lenivi prebavi, zaprtju v črevih, vzdigovanju, motenju pri prebavi, izpuščajah, srbečici osvoboditi naravna »Franz-Josef« grenčica telo vseh nabrahnih gnolobnih strupov. Že stari mojstri zdravilstva so spoznali, da je »Franz-Josef« voda popolnoma zanesljivo sredstvo za čiščenje črev. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in zadevnih trgovinah.

— Korporacijska elektrika v Kamniku? Kakor izgleda, se bodo najbrž v kratkem obnovila pogajanja med meščansko korporacijo in kamniško mestno občino za oddajo električne energije. Korporacija je v Stahovici postavila poleg žage tudi električno turbino in bi rada tok oddajala mestu. Daljnovid je bil zgrajen že pred tremi leti, pogajanja pa se nikoli niso mogla z uspehom zaključiti, ker prav za prav nihče ni vedel, ali bo količina električne energije, ki jo nudi korporacija, zadostovala za Kamnik. Pred kratkim izvršeni poizkus je pokazal, da ima korporacija na razpolago dovolj električne energije. Za 24 ur so v glavnem transformatorju odklopili smodnišniško elektriko in priključili korporacijsko. Večina zatrjuje, da niti opazili niso, da je imel ta dan Kamnik drugo električno energijo. Med meščani vlada živo zanimanje, kako se bodo morje pri občini in korporaciji pogodili, da ne bo trpela razvejetilava po mestu, ker se mora vseeno upoštevati, da je električni vod dolg nad 6 km in da pozimi večkrat zmanjka vode.

— Prešernova kočna na Stolu se zapre 27. t. m. Do 16. oktobra bo odprta le ob sobotah in nedeljah. Valvazorjeva kočna ostane stalno odprta. — SPD Kranj.

Lutz peči kopirane a ne dosežene!

— Otroci padel iz tretjega nadstropja. Iz Guštanja poročajo: V nedeljo, dne 25. septembra je triletni Konrad Pogorevnik, sin delavca jeklarne, čakal pri oknu tretjega nadstropja na svojega očeta, ki je šel k maši. Misleč, da oče že prihaja, ga je hotel pozdraviti. Pri tem se je preveč sklonil skozi okno, zgubil ravnotežje in padel v globočino. Zlomil si je tilnik in bil v par minutah mrtev. Zalujočim roditeljem, ki so zgubili svojega edince na tako žalosten način, naše sožalje.

— Izšlo je v drugi, popravljeni izdaji: Pastoralno bogoslovje, spisal dr. Franc Ušeničnik (str. XVI, 591, velike osemke). Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena temu obsežnemu delu je za broširan izvod 140 Din, za v polplatno trpežni vezan izvod 160 Din, v polusnje 180 Din. Broširani izvod so že na razpolago, vezani bodo dobili pa v soboto. — Liturgika, ki jo je pisatelj izločil iz Pastoralnega bogoslovja, bo izšla do božiča.

— Urbas Marija nasl. Ljubljana, Komenskega ul. 16, najfinije kranjske klobase na drobno in debelo. — Telef. 2865.

...iz krepkega borovega debela pridobivamo nesnago razkrajajoči terpentini, ki daje spojen s čistilno močjo ALBUS-mila idealno pralno sredstvo

Misijoni v polarnih deželah

Noben misijonski dogodek ni vzbudil tolikšega odmeva v svetovnem časopisu kakor nedavno imenovanje apostolskega vikarja eskimskih misijonov ob Hudsonskem zalivu. Zakaj to? Zato, ker se nova škofija razprostira prav do severnega pola in papež je dal novemu škofu navodila, naj svoje misijonsko delovanje razširi do zadnjih meja, kjer živi človek. Zanimivo bo torej o osebi »prvega škofa severnega tečajja« in njegovem kraju kaj podrobnejšega slišati.

Škof Turquetil se mudi že od leta 1900 v sneženih misijonih. Do 1911 je vodil z nekim patrom samotno misijonsko postajo Indijancev, leto kasneje pa je prevzel eskimsko misijonsko postajo ob Hudsonovem zalivu: Chesterfield Inlet. Prva leta med Eskimi (ali kakor se sami nazivajo Inuiti - ljudje) so bila popolnoma brezplodna. Šest let niso pokazali niti trohice zanimanja za katoliško vero. Eskimi so pač praktični ljudje, ki žive trdo življenje v borbi z divjo naravo. Borba za obstanek jih odmakne od razmišljanja na duhovne vrednote. Može so drseli s kajaki po vodni gladini za ribami, v dolgih zimskih dneh pa so prežali ob ledenih vrtninah na tjujenje. Doma so bile le žene in otroci. Seveda imajo gotove dni, ki jih posvetijo skupnemu razvedrilu — pa kdo bi takrat poskušal resne ljudi s sončnih dežel, ki govorijo o neznani Bogu...

Misijon v teh ledenih pokrajinah je stal težke vsote, uspeha pa ni bilo. Že so mislili ti plemeniti borci zapustiti postajo in se vrniti, pa prav polahno se je situacija spreverčala. — Misijonsko področje škofa Turquetila obsega danes 7 močnih postaj. Od leta 1917 se misijonski uspehi stalno večajo. Danes šteje največja škofija sveta 523 katoličanov. Ta škofija se razprostira od 56. stopinje severne širine do severnega tečajja, kar znese več kot 4 milijone kilometrov površine. Polovica katoličanov je evropska. Toda misijon ima še 850 katehumenov, ki pa so skoraj izključno domačini. V obsegu vikarijata pa živi še 4627 paganov. Štiri sestre iz Kanade vodijo sredi snežnega misijona bolnišnico s 24 posteljami. Poleg škofa, ki potuje od selišča do selišča na saneh, ki jih vozijo psi, je še 12 duhovnov-redovnikov in dva brata in vsi z vno delujejo za spreobrnitev najsevernejših prebivalcev zemlje.

Škof Turquetil velja za »apostola Eskimov« pri vseh narodih severa, pri lovcih na krzna, pri Indijancih in Eskimih. V teku mnogih let je teme-

ljito prehodil vse te kraje; kulturo in jezik Eskimov pozna kot nihče drugi. Prvo in doslej edino gramatiko eskimo-jezika je spisal on.

Tu presenečajo misijonarje zmerom kake novi pojavi, saj je divja romantika teh ledenih krajev tako neobsežna! Pa to največ le prve dni. V trud in težave zakopan iskalec duš ne vidi prirodnih sprememb. Saj morajo ljudje, ki so bili na soncu rojeni, strašen mrz trpeti v divni polarnih pokrajinah! Vendar imamo opis zadnje polarne noči, ki jo je opisal eden od misijonarjev:

»Prvikrat po štirih mesecih so slabotni sončni žarki prodrli do ledenih sten naših kolib in jim dali hladen poljub. Da, sonce je dogodek v polarnem življenju. Proti koncu decembra je najtemnejše. Takrat potrebujemo svetilke, da si ob belem dnevu svetimo, sicer nič ne vidimo. Tri dolge mesece gorijo v hišah luči. V decembru se spreha tako, da ima glavo obrnjeno navzdol, rogljci rastočega obraza pa gredo navzgor. Zelo čestokrat imamo polarno svetlobo, ta pa daje le blede soj. — V poletju pa nam sonce sveti noč in dan. Tri cele mesece ne gre spat. Opoldne in opolnoči gre malce na sprehod, pa vendar sveti. Da moremo prenašati to bleščečo svetlobo dolgih treh mesecev, nosimo zelena očala. — V moji postaji je malo Eskimov. Večina stanuje v skupinah, ki so raztresene po zapadu. Od oktobra pa biva Kristus stalno med nami, v lepem tabernaklju, ki smo si ga sami zgradili. Znotraj je prevlečena prava svila, zunaj pa papir. Namesto ključavnice imamo iglico, ki je zabodena pred vrati!

Kraj je reven in pust. Ker smo zadnje leto prejeli le dve dozi klobas, smo postali varčni pri mesu morskoga psa. To meso ima poseben okus, toda s poprom potreseno je pripravljeno. Kožo morskoga psa uporabljamo za obleko, mast pa nam daje toploto. Sredi avgusta, ko se morje vsaj deloma oprostilo ledu, prihaja ladja, ki nas poveže s civiliziranim svetom...

To je slika iz misijonskega središča, kjer se misijonarji »prvega škofa severnega tečajja« v junjskih žrtvah dajejo ljudem, ki jih niso nikoli videli. Odrzali so se domu in življenju in slavi — pa šli v neznane kraje, da bi pokazali Kristusa tudi ljudem, ki so vrženi v najtrše življenje ledenih klim. Teh junakov seveda ne vidi in jih nihče ne slavi — ker jih nihče ne doume. Predaleč so nam, ki živimo v zmaterializiranem svetu...

Newyork ni več zlata jama

»Ostanite, mlade gospe in deklice, doma pri svoji družini in ne mislite na velenost New Yorka, da bi si tu delo našle. Če pa pridete, prinesite s seboj povratno vozno karto, zakaj tudi New York ima 800.000 ljudi, ki si zmanjšujejo kruha...« Tako nekako se glasi opomin, ki ga je izrekla preko newyorškega radia miss Lillian Wald. V svojem predavanju razvija vse bridkosti deklice, ki si pride v to milijonsko mesto kruha iskati, posebej pošena deklica, ki vse verjame in je prišla z najčistejšimi sanjami tja. Varljive so slike velikomestnega življenja. Posebej opominja predavateljica dijakinje, ki gredo skozi višje razrede le zato, da bodo poletele po kruh v velenost. Pustimo New York! Naš New York sta Zagreb in Belgrad in za to dvojico mest velja isto: če pride tja pošena, neomadeževano slovensko dekle, ki ima naivno vero, da si bo doto prislužilo, pa se vrnilo — se ne bo vrnilo brez premnogih solza...

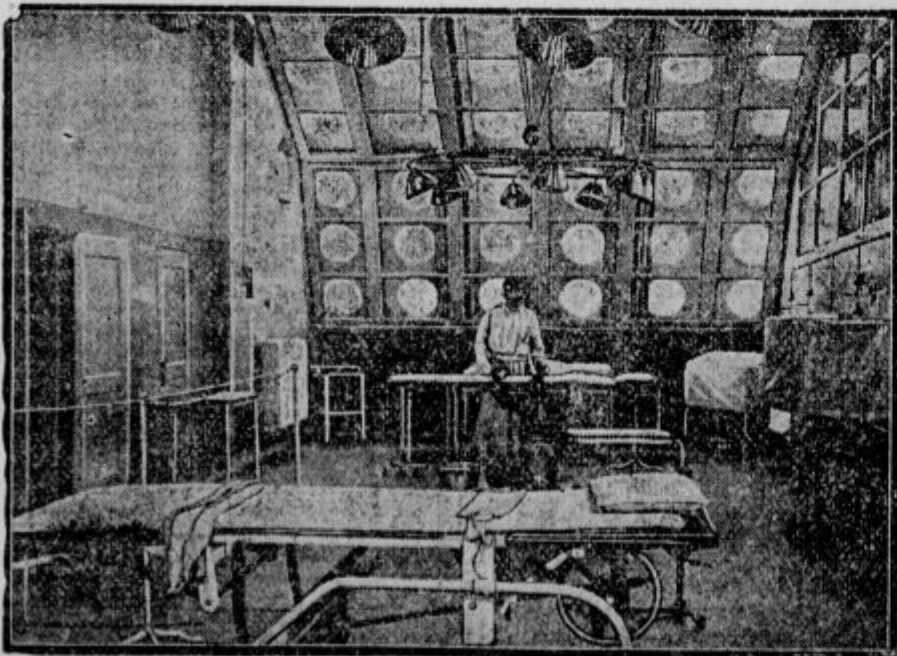
Sedemstopenetdeset metrov pod morsk gladino, Ameriški raziskovalec morskoga dna, dr. William Beebe, se je pri otočju Bermuda spustil v jekleni krogli v globino 750 metrov in s tem dosegel nov potapljaški rekord. Dr. Beebe je dognal mnogo zanimivosti o živalskem in rastlinskem svetu na morskem dnu.

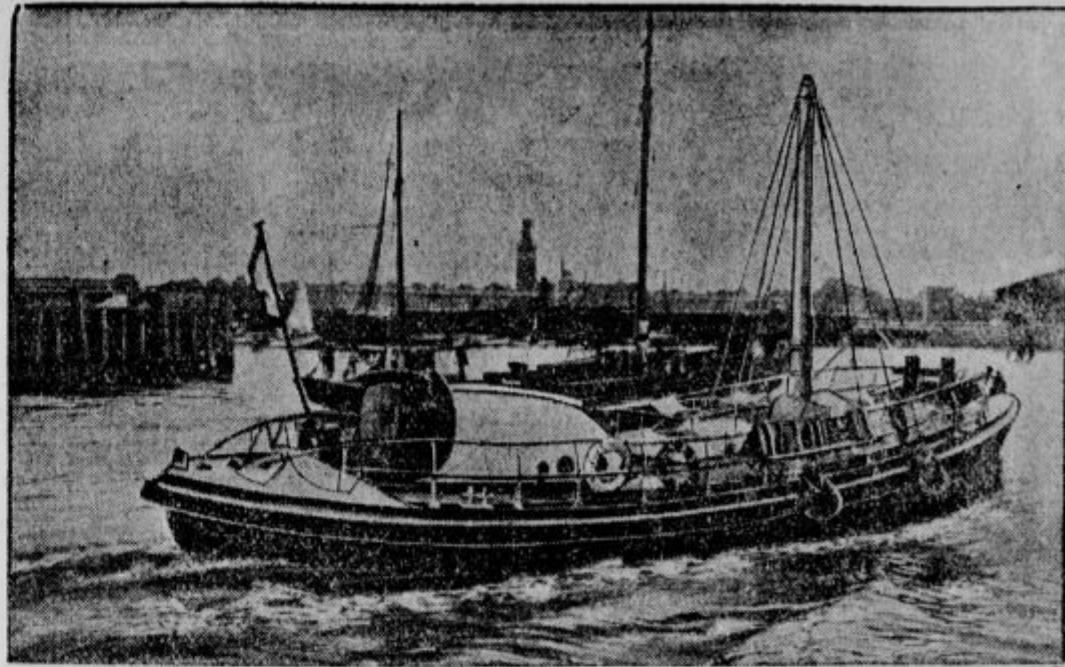
Angleški prestolonaslednik prvič po svetovni vojni v Nemčiji. Angleški prestolonaslednik je s svojim posebnim letalom, s katerim je letel iz Londona preko Amsterdama, pristal v hamburškem letališču. Od tu pa je po nekaj urah letel dalje v Kodaň, da bo tam otvoril angleško industrijsko razstavo.

Zaklad na morskem dnu

Italijanski parnik »Artiglio« je pred dvema dnevoma dvignil iz razvalin ladje »Egypt«, ki se je pred desetimi leti potopila, zaklad zlata in srebra v vrednosti 90 tisoč funtov. Dosedaj so dvignili že za 650 tisoč funtov teh dragocenih kovin. Na morskem dnu je še v blaginjah 350 tisoč funtov. Glad za zlatom je še zmerom neutešljiv, kakor je bil ob slehernem odkritju zlatih jam.

Bolnišnica na ladji. Ameriška mornarica ima med drugim tudi ladjo, ki je preurejena v bolnišnico. Naša slika nam kaže bolniško ladjo »Relief«, ki je med vojno služila za lazaret.

Cuxhaven ima najmodernejši rešilni čoln v Nemčiji. Sedemnajst metrov dolg rešilni čoln »Richard C. Crogmann« je pravkar nastopil svojo službo na rešilni postaji v Cuxhavnu. Čoln ima dva motorja z močjo 250 R. S. in doseže hitrost 11 morskih milj. V njem je prostora za 70 oseb.

Prvikrat na železnici

Neki avstrijski kmet okrog sedemdesetih let se je te dni hotel prvič peljati po železnici, preden umrje. Razumljivo, da je ves drhtel pred neizvestnostjo. Pravilno si je kupil vozni listek, toda vstopil je na napačen vlak. Ko ga je sopotnik opozoril na pomoto, se je vlak že premikal. Mož pa se tebi nič meni nič požene skozi vrata in obleži ves razmesarjen. Ko bodo drugi stari neprijatelji modernih vozil zvedeli za ta slučaj, bodo že z večjo gotovostjo nastopili proti vsem modernim tehničnim napravam.

Najdražji svetovni hotel pod trgovskim nadzorstvom. Waldorf-Astoria hotel v Newyorku je veljal za najdražji hotel na svetu. Po naročilu svojih upnikov pa je te dni prišel pod nadzorstvo. Milijonarji so torej tudi v Ameriki že redki.

400letnica Ariosta

V bližnji pomladi bo Ferrara praznovala 400. letnico smrti pesnika Ludovika Ariosta. Meščani bodo priredili razne znanstvene, umetniške in narodne prireditve. Ob tej priliki bo tudi velika razstava ferrarskega slikarstva iz 15. in 16. stoletja. Tu ne bodo razstavljene le slike raznih umetnikov, marveč tudi dela ferrarske šole. Razstavljene bodo tudi najlepše knjige pesnika Ariosta. — O mestu Ferrari je zanimiva geografska drobtina, da segajo obrambni nasipi pred reko Pad v višino najvišjih mestnih hiš. Reka Pad namreč prinaša toliko raznovrstnega nonosa z Alp, ki ga pušča polagoma v svojem koritu, da se dno reke zmerom viša in tako se morajo dvigati tudi nasipi zmerom višje.

Kako se vadijo

Argentinska policija je te dni ujela v glavnem mestu Buenos Aires dolga iskanega morilca Juana del Piano. Pri zaslišanju so prišli na sled neki strelski družbi, ki se je na poseben način pripravljala za napade. Po višči lestvi so prišli policisti iz točilnice v podzemno prostorje, ki je bilo pripravljeno za strelišče. Stene so bile obložene z mehikimi snovmi, da ne bi nobenega šuma pripustile v zunanji svet. V razdalji tridesetih metrov so bile razpostavljene tarče, ki so bile opremljene z najmodernejšimi avtomatičnimi pripravami. Tarče so bile iz trdega papirja, a kar je bilo posebno čudno, predstavljale so postave posameznih policistov v modri uniformi.

Anekdota

Neki bogati Parižan je prosil slikarja Witterja, da bi ga naslikal. Pogodila sta se za 30.000 frankov. Ko je bila elika gotova, se je branil Parižan plačati, češ, da jo je premalo časa slikal. Stvar je prišla pred sodišče. Sodnik vpraša naročnika:

»Ali ni bila slika napačno slikana?«
»Ne, narobe, jako dobro.«
»Je mar kaj takega na njej, kar vam ni všeč?«
»Ne, nikakor!«
»Ni morebiti slika z ozirom na pogodbo pre-majhna?«

»Tudi to ne, gospod sodnik, marveč se mi zdi draga, ker je bila v prekratnem času izgotovljena. Niti dve uri nisem sedel in slika je bila dovršena.«
Ta vzrok se je del sodniku upravičen pa reče umetniku: »Čujte, dragi mojster, povejte mi, koliko časa ste porabili, da ste sliko izvršili?«
Umetnik se zamislil in reče: »Dve uri in... trideset let...«

Nato je sodnik obsodil Parižana, da je plačal pogojeno vsoto.

Črna maša na morski obali

Na štrlečih skalah suffolške grofije v vzhodni Angliji je bil pred nekaj dnevi pretresljiv mrtvaški obred. Pred več sto leti je stala tu katedrala Dunwich, središče ene najstarejših krščanskih škofij v Angliji, ki je bila že leta 630 ustanovljena. Zmerom pa so bile skale, na katerih je cerkev stala, izpostavljene besnečim valovom Severnega morja. Ti so neko viharno noč izrgali skalo s cerkvi vred in ju pokopali v svojo globočino. Hkrati s cerkvi je izginil tudi samostan, ki ni bil daleč od cerkve; tu so se v stoletjih vrstili redovi benediktincev, frančiškanov in dominikancev, a danes prihajajo o tem le tihj ostanki: prizemni del okolnega samostanskega zidu, nekaj nagrobnikov, kjer so ostali nečitljivi napisi in fundament cerkvene zgradbe. — Pred šestimi leti so na tem prostoru prvič čitali črno mašo za pokoj duš onih, ki jih je morje žive požrlo s samostanom vred in sploh za vse, katerih grobovi so zginiti v morju. Tudi to leto se je to zgodilo. Na najvišji pečini je bilo v zasenju prastarih dreves pregrnjeno platno, pod katerim so duhovni-redovniki peli črno mašo. Nato pa so se zapeljali še na morje, odkoder so blagoslovljali one, katerih kosti leže na morskem dnu. Saj je molitev edini telefon, po katerem se da občeati z dušami rajnikov.

Pogled na zmagovalca. V borbi za svetovno prvenstvo v Berlinu je dosedanega svetovnega prvaka Big Bill Tildena premagal Francoz Martin Plaa. Borba ga je tako izčrpala, da je popolnoma apatično sprejemal častitke, celo od svoje lastne žene. Tako se zmerom izrabljajo nekateri ljudje svoje moči za prazen nič. Saj vendar nima človeška družba nobene koristi od tega.

Smešnice

Prvi škot: »Halo, Sandi, ali si ti? Najmanj deset let se že nisva videla.«
Sandi: »Res je, deset let je že minilo.«
Prvi škot: »To najino snidenje pa morava pri kozarcu pive praznovati.«
Sandi: »Dobro, toda mar se še spominjaš, da sem zadnjič, ko sva bila skupaj, jaz plačal?«

Krotilec levov je bil ravno v kletki, ko mu vratar oznani:

»Mojster, vaš čevljar je z računom tu.«
»Dobro, naj vetopile!«

»Mojo hčer bi torej radi poročili? Ste ma že govorili z mojo soprogo?«
»Ravnokar — pa jo bom kljub temu poročil!«

Kje so privilegiji?

Ze nekaj časa sem se množijo protesti trgovcev in strokovnih listih in na zborovanjih zoper konsumno zadružništvo. Pri vseh teh protestih izveni dvoje zahtev: Prva zahteva je, da je treba odpraviti vse oprostitve glede davščin, ki jih uživa konsumno zadružništvo. Te oprostitve davščin in taks naj bi bile tako velike, da je s tem običajno prizadela privatna trgovina zaradi konkurence, prizadeta pa tudi država, ker je ob toliko in toliko davka (tu se navajajo gorostasne številke).

Pri tem očitku je treba razločiti dvoje vrst zadrug: Nabavljalne zadruge železničarjev ter drž. uradnikov in splošne konsumne zadruge.

Glede oprostitve prvih naj bo ugotovljeno, da so bile zadruge železničarjev in državnih uradnikov oproščene splošnega prometnega davka in obrnjenega davka ter da plačujejo znižano vozmino po železnici. Oprostitve prometnega davka je po noveliranju tega davka po največ zginila. Glede vožnje imajo pa železničarji prosto vožnjo po železnici, drugi državni uradniki pa polovično vožnjo. Če imajo to ugodnost posamezniki, je jasno, da mora veljati ta ugodnost tudi za organizacijo železničarjev in drž. uradnikov. Vse take ugodnosti in olajšave javnih nastavitelcev in njih organizacij je smatrati za del dohodkov, ki jim jih daje država v tej ali oni obliki in proti tem nastopiti se pravi zahtevati, da se naj drž. nameštenstvu znižajo dohodki.

Dalje so oproščene vse zadruge, ki poslujejo v smislu zadružnega zakona, obrtnega davka. Tudi to je razumljivo iz strukture zadrug, ki ne opravljajo nobene obrti v smislu obrtnega zakona. Za obrt je bistven namen dobička, ta namen je pa pri zadrugah ravno izključen. Kakor bi bilo smešno zahtevati od katerega velikega gospodinjstva, kjer dobivajo uslužbenci tudi prehrano, da bi plačeval gospodar za to obrtni davek, češ, da je gostilničar, prav tako ni na mestu, če se sliši zahteva, da bi morale tudi zadruge plačevati obrtni davek, ko obrti ne izvršujejo. Zadruge zaradi tega tudi nimajo pravice, ki jih imajo obrtniki, kateri plačujejo obrtniški davek (n. pr. zadruge ne smejo imeti vajencev).

Ker so pa zadruge dolžne polagati javno svoje račune, je jasno, da ravno zadruge vse davke, med katerimi je najvažnejši prometni davek, napovedujejo in odvajajo neprimerno rigorozneje, kot nekateri davkoplačevalci, katerim ni treba polagati javnih računov. Kar torej na eni strani država davkov od zadrug ne dobi, dobi na drugi strani toliko več, da se stvar v najslabšem slučaju za državo popolnoma izenači.

Glede takšnih oprostitvev gre pa pri zadrugah le za take malenkostne oprostitve, katere uživajo kulturna in humanitarna društva v splošnem in ki veljajo le za poslovanje med člani ter za nekatere administrativne vloge, ki se tičejo zadružnega poslovanja. Sicer se pa tudi te malenkostne oprostitve vedno bolj redcirajo.

Razburjenje trgovcev nad zadružništvom gre pa celo tako daleč, da se zahteva ukinitve konsumnih zadrug sploh, ker da nimajo eksistenčne pravice, kajti za prodajo življenjskih potrebščin so tu privatne trgovine in predstavljajo zadruge trgovini

nedopustno konkurenco. Pripuščene naj bi smele biti le produktivne zadruge, ker na tem polju se kapital ali noče ali pa vsled naravnih pogojev ne more udejstvovati.

Pri tem se popolnoma pozablja, kaj so konsumne zadruge in zakaj so nastale. Konsumne zadruge so bile prve ustanove na zadružno-gospodarski osnovi, ki so nastale v času krize v samopomoči in samoohranbo konsumentov. Ročalski pionirji, ki so leta 1844 ustanovili prvo konsumno zadruge, so prišli na to misel vsled gospodarske krize, ki jih je tlačila, da si vsaj nekoliko opomorejo s cenejšim nakupom.

Konsumne zadruge so torej organizacije konsumentov samih.

Zaradi tega jih ni mogoče ne ukinjati ne oteževati jim poslovanja, kajti če imajo vsi ljudje pravico svobodno organizirati se kot producenti, strokovnjaki, delodajalci in delojemalci, da zaščitijo svoje interese, imajo menda te pravice tudi kot konsumenti, osobito ker imajo v tem svojstvu največ povoda, da se zaščitijo.

Ker ima pa država največji interes na tem, da se blagostanje prebivalstva čimbolj posploši, je brezplodno klicati na pomoč proti zadrugam državnoblasti, ker ravno v zadružništvu leži najtrdnjša garancija, da narodno premoženje pravilno cirkulira. Dr. L. F.

★

Imenovanje komisij za pregled in razredbo sadja. Ban dr. Marušič je imenoval te-le komisije za pregled in razredbo sadja: Celje: ing. Dolinar, Levstik Miloš, Goričan Franc; Maribor: Vl. Kuret, Aplenc Franjo, Franc Franc, Blažević Josip, Kerenčič Anton; Ptuj: Kosi Ivan, Pevec Rudolf, Sagadin Ludvik; M. Sobota: ing. Erik Eiselt, Dular Albin, Kampi Avgust; Novo mesto: Sušteršič Franc, Filipič Franc, Brule Franc, Flego Anton. Nadalje so imenovani naslednji komisariji: nakladalne postaje v mestu Ljubljana ing. Luckmann Franc, Ljublj. okolica ing. Muck Oton, Logatec Pečovnik Konrad, Kranj Sustič Josip, Radovljica ing. Rataj Ivan, Kamnik Hladnik Jakob, postaje ob progi: Kresnice, Zagorje Godec Anton, Laško Zupan Ivan, Krško, Sevnica Ambrož Gabrijel, Petrovič, Zalec, St. Peter Dolinar Janko, Polzela, Šoštanj Plovec Franc, Pesj, Velenje, Paka Stopar Vinko, G. Dolje, Slovenjgradec Wernig Franc, Dravograd Zdoček Alfonz, St. Jurij, Grobelno, Ponikva Vardjan Franc, St. Vid, Mestnje Strašek Ivan, Poljane, Zreče Nemec Ivan, Kostivnica, Rog. Slatina, Rogatec Novak Ivan, St. Bistrica in Pragersko Gomjak Vinko, Rače, Hoče Kuret Vladimir, Pesnica Kuret Vladimir, Cirknica, St. Ilj Šmarčan Janko, Limbuš, Fala Šumenjak Janko, Sv. Lovrenc, Trbnje Mravljak Ivan, Moškanjci, Ormož Kosi Ivan, Središče Kolarič Anton, Križevci, Gor. Ragdona Glaser Joško, Zgor. Čmurek Meitz Viktor, Veržej, Dokležovje Rajh J.

Borza

Dne 27. septembra 1932.

Denar

Odstotek bonifikacije je ostal neizpremenjen. Govori se pa o novi ureditvi deviznega poslovanja s 1. oktobrom. Danes je bilo gibanje tečajev neenotno. Neizpremenjen je ostal Curih, popustili so Amsterdam, Berlin, London in Pariz, dočim so se nadalje uvrstili Bruselj, New York, Praga in Trst.

Ljubljana. Amsterdam 2309.01—2320.37, Berlin 1365.41—1376.21, Bruselj 796.91—800.85, Curih 1108.35—1113.85, London 198.47—200.07, New York 5730.47—5758.78, Pariz 225.27—226.39, Praga 170.12—170.98, Trst 294.40—296.80.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 58.847 Din.

Curih. Pariz 26.32625, London 17.925, New York 519.125, Bruselj 71.95, Milan 26.69, Madrid 42.45, Amsterdam 208.35, Berlin 123.40, Stockholm 92, Oslo 90.30, Kopenhagen 93, Sofija 3.73, Praga 15.35, Varšava 58.13, Atene 3.14, Carigrad 2.47, Bukarešta 3.06, Helsingsfors 7.72.

Vrednostni papirji

Danes so tečaji državnih papirjev ponovno popustili. Zato je bil tudi promet slabši in je znašal na zagrebški borzi: vojna škoda 300 kom in 7% Bler 2000 dol. Nadalje je bilo zaključenih 10 kom. delnic Priv. agr. banke.

Ljubljana. Vojna škoda 187 bl., 8% Bler. pos. 46 bl., 7% Bler. pos. 42 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Narodna banka 4200 den., Priv. agrar. banka 222—225 (223), 7% inv. pos. 49 den., vojna škoda 180—182 (180), 12. 180—181 (185), 6% begl. obv. 33.50—34.50, 8% Bler. pos. 46 bl., 7% Bler. pos. 41—41.50 (42, 41), 7% pos. DHB 46—47.

Belgrad. Narodna banka 4000—4100 (4000), Priv. agr. banka 224—225 (226, 225), 7% inv. pos. 50 den., agrarji 24.25—25.50, vojna škoda 176—178 (vel. kom. 178.50), 6% begl. obv. 33.75—34.25 (34), 7% Bler. pos. zaklj. 42.50, 7% pos. DHB 46—47 (46.50).

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 71.40, Alpine 13.15, Trboveljska 23.80, Leykam 1.70, Rima Murany 29.75.

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je ostal neizpremenjen in so tudi cene bile večerajšnje. Tendenca za pšenico je nadalje čvrsta, v splošnem pa je promet minimalen.

Novi Sad. Pšenica bač. okol. Novi Sad 140—142.50, okol. Sombor 140—142.50, gbč. 140—142.50, bač. srednja 140—142.50, potiska 142.50—145, ladja Tisa 145—147.50, ladja Begej 142.50—145, gban. 135—137.50, ban. par. Vršac 132.50—135, srem. 140—142.50. Ostalo neizpremenjeno. Tendenca mirna. Promet: 46 vagonov.

»Diana« zobna pasta

ohranjuje zobno sklenino in stori zobe bleščeče (silajno) bele.

Cena: Normal tuba Din 5.—, dvojna tuba Din 8.—

Živina

Mariborski živinski sejem dne 27. septembra. Priganih je bilo 11 konj, 16 bikov, 115 volov, 271 krav in 11 telet, skupaj 424 komadov. Cene so bile sledeče: debeli voli 2.50—3.50, poldebili 1.50—1.75, plemenski 1—1.50, bikji za klanje 2—2.75, klavne krave debele 1.50—2.25, plemenske 1.25—1.75, krave klobasnice 1—1.25, molzne 1.25—1.50, breje 2.50—3.75, teleta 3—4 Din za 1 kg žive teže. Prodanih je bilo 311 komadov, od tega za izvoz v Italijo 11. Mesne cene so v Mariboru sledeče: volovsko meso 1. 8—10, II. 6—8, meso bikov, krav in telic 4—5, telečje meso 1. 10—12, II. 6—8, svinjsko meso sveže 10—14 Din za 1 kg mrtve teže.

Dunajski praški sejem. (Poročilo tvrdke Edv. Saborsky & Co., Dunaj.) Pripeljanih je bilo 6715 pršutarjev in 4463 špeharjev, iz Jugoslavije 80 pršutarjev in 2855 špeharjev. Na kontumacijsnem trgu je bilo 593 pršutarjev in 2573 špeharjev. Cene: špeharji najboljši 1.72, I. 1.65—1.70, II. 1.50—1.60, kmečki špeharji 1.60—1.78, pršutarji 1.50—1.70, najboljši 1.90—1.95. Tendence: Prvorstni veleposredniški praški so čvrsto obdržali cene prejšnjega tedna. Kmečki praški in pršutarji pa so se slabo držali. Neprodanih je ostalo 152 špeharjev.

Jajca

Vsled visokih cen je prodaja otežkočena in so cene nekaj popustile. Ker pa produkcija jako nazaruje, je pričakovati, da se bodo cene kmalu zopet popravile. To zboljšanje se pričakuje po prvem. — Sv. Jurij ob juž. žel., 24. sept. 1932.

Hmelj

Zalec, 27. sept. Danes je ponovno oživila hmeljska kupčija. Pri obilnem zanimanju se je vršilo živahno nakupovanje ves dan. Cene so se zopet uvrstile ter se je plačevalo po 16 do 19 Din za kg. za prvovrstno izbrano blago pa se je nudilo nad 20 Din za kg. Ker so zadnje partije letošnjega pridelka zelo redke, se drže hmeljarji bolj rezervirano ter računajo, da se bodo cene še nadalje dvignile. Zaključna tendenca je zelo čvrsta in je mnogo povpraševanja zlasti za prvovrstno blago.

Zatec, 27. sept. tg. Nakupovanje gre dalje ob nespremenjenih cenah 650 do 900 Kč.

Nürnberg, 27. sept. tg. Po železnici je bilo pripeljanih 150 bal, z vozovi pa 100. Prodanih je bilo 200 bal. Cene: hallertauski hmelj 105 do 150 mark, gorski 75 do 85, špalterski 150, tetnanski 170 do 175 mark. Tendence je bila živahna in čvrsta.

Kupim po dobri ceni večjo količino lepih namiznih

JABOLK

Canada bellefleur, zlate parmene, kosmače, boskop, londonski peping in bobovec. Ponudbe s pribl. količino in ceno na R. Ogriscu, Košaki (Lajtersberg), Dol. Počehova 17, Pesnica.

Zamaške vseh velikosti

stisnjene plošče iz plutovine za tesnila v debelosti 1 do 8 mm, kopalne pasove, vložke za čevlje iz plutovine, stisnjene plošče iz plutovine za ledenice v vsaki velikosti odda

I. A. Konegger, Maribor-Studenci tovarna plutovine

ZAHVALA. Povodom smrti in pogreba gospe

Julijane Skerbinek
v Smolniku pri Rušah

izkazanega dela krščanskega usmiljenja, izražajo preč. duhovščini, pevcem, bližnjim in daljnim sorodnikom in vsem udeležencem pri pogrebu ter vsem sožalje izrekajočim osebam najprijetnejšo zahvalo njeni žalujoči otroci:

Marija, Roman, Alojzija, rojeni Skerbs, Terezija, Roza, Franc, rojeni Skerbinek.

ZAHVALA

Vsem, ki so v težki bolezni tolažili in bodrili našega dobrega očeta, nam pa ob njegovi smrti najšali težko bol z iskrenimi izrazi sočuvstvovanja, naša topla zahvala.

Posebno smo hvaležni gosp. dr. Merčunu Ljudovitu, ki si je vzel toliko truda, da je olajšal pokojniku zadnje hude dneve.

Iz srca se zahvaljujemo Udruženju strojevodij, Udruženju jug. nar. železničarjev in brodarjev, pevskemu in glasbenemu društvu »Sloga« in vsem neštetim prijateljem, kolegom in znancem, ki so dragoga pokojnika v tako mnogobrojnem številu spremili na njegovi poslednji poti.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v petek, dne 30. t. m. ob pol 7 zjutraj v farni cerkvi sv. Fran

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

1000 Din nagrade
dam onemu, ki mi pre-
skrbi službo skladiščnika
ali šoferja. — Položim do
15.000 Din kavcije. Po-
nudbe na upravo »Slov-
venca« pod »Vesten« 13.876. (a)

Kmetijski fant
pošten, 29 let star, želi
službo pri krščanski hiši.
Ponudbe na upravo »Slov-
venca« pod »Stalna služ-
ba« 13.995. (a)

Starejša ženska
zanesljiva, poštena, snaž-
na, išče mesto hišnice v
manjši vili v Ljubljani ali
drugod. Gre tudi kot ku-
harica k 1 ali 2 osebama.
Ponudbe na upravo »Slov-
venca« pod »Hišnica —
kuharica« 13.998. (a)

Vajenci

Pošten vajenec
se sprejme. Ponudbe pod
»Automehanik« št. 14.008
na upravo »Slovenca«. (v)

Vajenko
za modistinjo sprejme ta-
koj Zofija Laurentič —
Mestni trg 7. (v)

Pouk

Ga. Orthaberjeva
sprejme še nekaj otrok
za dopoldanski pouk nem-
ščine. Gosposvetska 12,
dvorišče. 10—12; 14—20.
letotam vodijo kompet-
entne moči tečaje fran-
cosčine, nemščine, anglo-
ščine za odrasle. (u)

Šoferska šola
E. Čeh
(bivša Cermenikova šoferska šola)
Ljubljana, Dunajska c. 36
šola za poklicne šoferje in
amaterje. Prospekti in po-
javnila zastoj in franko.

Miklošičeva 7/II.
(vogalna vrata). Predava-
telji z višjo strokovno
izobrazbo vodijo tečaje
francoščine, angleščine,
nemščine in ruščine. —
Uspeh z jamčen. Prijave:
10—12, 18—20. (u)

Večerni tečaj
na Christofevem učnem
zavodu se prične 1. okt.
Vpisovanje 28., 29. in 30.
septembra, Domobranska
cesta 15 (nova vila), od
6—8 zvečer. — Istočasno
vpisovanje tudi za stroje-
piski pouk. (u)

Instruktor
dijak, višješolec, odličnjak
išče instrukcij. — Naslov
v upravi »Slovenca« Ma-
ribor. (u)

Stanovanja

IŠČEJO:
Stanovanje
2 sob in pritliklin iščem
za takoj v St. Peterskem
okraju. — Ponudbe z na-
vedbo cene pod »Mina
stranka« 13.954 na upra-
vo »Slovenca«. (c)

400 Din
plačam za enosobno sta-
novanje s pritliklinami v
strojem centru. Ponudbe
pod »Dve priletni gospe«
na upravo »Slovenca«. (c)

ODDAJO:
Trisobno stanovanje
s pritliklinami se odda
boljši mirni stranki v ko-
lodvor, okraju. — Obširne
ponudbe na upravo »Slov-
venca« pod »Ugodna pri-
lika« 13.991. (c)

Dvosobno stanovanje
s kabinetom ter velika
prazna soba se odda ta-
koj. Podaljšek Verovško-
ve ulice 51, Šiška. (c)

Veselite
in zadovoljstvo

je samo, kadar prinesete svojem
fini kamgarn ali športni ševijot
za moško obleko, ali fino volne-
no za damski plašč ali kostum

iz trgovine

A. Žlender

Ljubljana, Mestni trg 22

Priznana najugodnejši
nakup dobrih kvalitiet

Lepo oprem. sobo
s posebnim vhodom od-
dam v sredini mesta. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 14.006. (c)

2 novopremlj. sobi
čisti, s kuhinjo, oddam.
Naslov pove uprava »Slov-
venca« pod št. 13.802. (s)

Snažno sobico
oddam gospodični. Reslje-
va cesta 26/I. (s)

Soba
z elektriko se odda so-
lidnemu gospodu. Poljan-
ska cesta 31/II. (c)

Lepa soba
prazna, in velika klet se
takoj odda. — Prelesnik,
Šiška, Janševa ulica. (c)

Lepo oprem. sobo
s separiranim vhodom in
razgledom na ulice ter z
elektriko oddam. Sv. Pe-
tra cesta 44/I. (s)

Dijaki
Vsaka beseda 1 Din

Dva dijaka
ali gospoda se sprejmeta
na stanovanje za 130 Din
mesečno. — Soba poseben
vhod. Naslov pove uprava
»Slovenca« 14.023. (D)

Vnajem
Vsaka beseda 1 Din

ODDAJO:
Veliko pisar. sobo
v centru mesta oddam v
najem s 1. novembrom. —
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 14.001. (a)

Odda se takoj
ali pozneje v neposredni
bližini kolodvora lokal,
pripraven za pisarno ali
reprezentančno skladišče,
obstoječ iz treh prostori-
rov in pritliklin. — Poizve
se pri J. Lavrič, Ljubljana,
Cankarjevo nabrežje
št. 1. (n)

Večji trgovski lokal
se takoj odda. Florjanska
ulica 15. (n)

Objave

Popravljeni klobuki
Se meseca julija t. l. je
prinesla k meni v popra-
vilo Frančiška Trdina iz
Rodice 5 moških klobu-
kov in en ženski modni
slamnik. Kraja in imen
lastnikov ni navedla. Iz-
gotovljene klobuke pa ni-
sem izročil prinašalki. —
Zdi se mi, da morajo biti
omenjeni klobuki in slam-
nik od okrog Zelene jame.
Dotične osebe, ki so dale
klobuke v popravilo, naj
pošljejo svoje naslove po
dopisnici na moj naslov:
Valentin Maček, klobučar,
Domžale, Ljubljanska ce-
sta 72. En klobuk je tudi
iz Šiške št. 163, 1 pa iz
Stožice na ime Šubie. —
Ako se lastniki klobukov
tako ne zgledajo, bom iste
pridržal v svojo last. (o)

Auto-motor

Vsaka beseda 1 Din

Automobile
»Renault« prodajamo iz
zaloge po 15% znižanih
cenah. Nudimo nove ose-
be, tovarne z malo porabo
bencina. Prvovrstna kva-
liteta. »Renault«, Ljub-
ljana, Cesta na Rožnik
št. 19. (f)

Prodamo

Vsaka beseda 1 Din

Konfekcija — modal
Najcenejši nakup. Anton
Presker, Sv. Petra cesta
št. 14, Ljubljana. (f)

Notavice, rokavice
in pletenine Vam nudi
veliki izbori najugodnejše
in najceneje tvrdka Karl
Prelog, Ljubljana, Židov-
ska ulica in Stari trg. (f)

Dva filtra
20 in 60 hl dnevno —
prodam. — Grad, Drago-
melj, Domžale. (f)

Ovseno slamo

dva vagona, na stroj mla-
čene, neprešane, prav le-
pe, s pristave Ptuj — in
2 vagona s pristave Hra-
stovec pri Sv. Lenartu v
Slov. gorah — prodamo.
Vprašanja na graščinsko
oskrbnitvo Zg. Ptuj. (f)

Štedilnike
raznih vrst; vrtno, bal-
konske in stopniške
ograde, dimn. vrata,
brzoparilnike, nudi po
najnižjih cenah ključ,
podjetje Ciril Podraž,
lg pri Ljubljani.

Semensko pšenico

razkuženo, zanesljivo ka-
ljivo
vrsto »Sirban-Proliifik«,
vrsto »Dioseško«, vrsto
»Carloti-Strampelli«
nudi po najnižjih cenah
tvrdka A. Volk,
Ljubljana,
Resljeva cesta 24.

Kupimo

Vsaka beseda 1 Din

Srebrne krone
stare zlato in srebro ku-
puje RAFINERIJA DRA-
GIH KOVIN — Ljubljana,
Hirska ulica 36, vhod z
Vidovdanske ceste pri
gostilni Možina.

Bukova drva

in ogelje
kupeje stalno
Uran Franc
Ljubljana
Sv. Petra cesta 24.

Ia suhe bos. češplje
zaboj 5 kg 32 Din, 10 kg
61 Din, franko vsak na-
ročnik, razpošilja po po-
šti G. Drechsler, Tuzla. (f)

USNJE

čevljarske potrebščine naj-
bolje in najceneje pri
Viktor Legan
trgovina in tovarniška za-
loga usnja
Ljubljana, Palača Dunav

Puhasto perje

čisto, čohano po 48 Din
kg, druga vrsta po 38 Din
kg, čisto, belo, gosje po
130 Din kg in čisti puh
po 250 Din kg. Razpoši-
ljam po poštne povzetju.
L. BROZOVIC — Zagreb,
Ilica 82. Kemična čistil-
nica perja.

Cvetje v najhujši zimi
boste imeli, ako naročite
že sedaj gomolje hiacint,
katere nudi tv. Sever &
Komp., Ljubljana. Zaste-
vajte cenik! (f)

Obrt

Posteljne mreže
vse velikosti izdeluje naj-
ceneje Andlovic, Komen-
skega ulica 34. Dostava
brezplačna. (f)

Moderniziranje

damskih klobukov po naj-
novejših modelih. Pre-
oblikovanje 28 Din. Salon
La Femme Chic, Anica
Puhek, Selenburgova ul.
6/I. (f)

Krušno moko in
rženo moka
vedno svežo,
kupite zelo ugodno pri
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24.

Telefon 2059

Premog
suha drva
Pogačnik, Bohoričeva
ulica 5

Posteljne žične vloge
v lesenih ali železnih okvirjih, ter
zložljive železne postelje izdeluje
solidno točno po naročilu tvrdka
Pavel Strgulec
Ljubljana, Gosposvetska cest 113
Zahtevajte brezplačni cenik!

†

Zapustil nas je naš dobri oče, ded, praded, stric, svak
in tast, gospod

LOVRENC ČERNE

poštni ekspeditor v pokoju

danes, dne 27. t. m. ob 10 dopoldne, previden s tolažili svete
vere, v 87. letu starosti. Pogreb blagega pokojnika bo v četrtek
29. septembra 1932 ob 4 popoldne od doma žalosti Sv. Petra
cesta št. 21 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 27. septembra 1932.

ZALUJOČI OSTALI

Zahvala

Vsem, ki so nam ob prebriski izgubi našega nepozabljenega
ljubljenega ateka, starega ateka, strica itd., gospoda

Blaža Plevčak

izkazali svoje odkritosrčno sočutje, izrekamo tem potom pri-
srčno zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem,
ki so ga v času težke bolezni obiskovali ter mu tako požrtvo-
valno stregli. Hvala vsem darovalcem prekrasnega cvetja in
vencev in vsem, ki so našega nepozabnega pokojnika spremili
k večnemu počitku.

Zalujoči rodbini **LORBER - PLEVČAK**.

Modroce

otomane, divane, fotelje
in vse tapetniške izdelke
vam nudi najceneje
Ignacij Narobe
Ljubljana, Gosposvetska
cesta št. 16 (pri Levu)

Malinovec

pristen, naraven s čistim
sladkorjem vkuhan se dobi
na malo in veliko v
lekarni dr. G. PICCOLI
Ljubljana, Dunajska c. 6

Krušno moko

in vse mlevske izdelke
vedno sveže dobite pri
A. & M. ZORMAN
Ljubljana, Stari trg št. 32

Nakup in prodaja
vreč ter jute
A. Grebenc
Dunajska 36

Naprodaj

radi preselitve popolnoma upeljani
za operacije najmoderneje urejeni

sanatorij

v Mariboru, Gosposka ul. 49

Informacije:
Primarij Dr. Černič, Maribor

VEZENJE

zaves in perila v najnovejšem slogu samo pri

MATEK & MIKEŠ — Ljubljana

(poleg hotela Štrukelj)

Entel, azur, gumbnice.

Velika izbira predtiskanih ženskih ročnih del.

+

Umrli nam je naša nepozabna hčerka,
sestra, svakinja in teta, gospodična

Marica Deržaj

strokovna učiteljica

Pogreb bo v četrtek, dne 29. septem-
bra 1932 ob 2 popoldne izpred mrtvaš-
nice Vidovdanska cesta št. 9 na poko-
pališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 27. septembra 1932.

ZALUJOČI OSTALI

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Potrli globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pre-
tužno vest, da je naša nadvse ljubljena, dobra mama, gospa

Uršula Robežnik roj. Škander

posestnica, trgovka in gostilničarka

v pondeljek, dne 26. septembra t. l. po dolgem, mukapolnem trpljenju, spravljena z Bogom,
mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne bo v sredo, dne 28. septembra 1932 ob 4. uri popoldne iz
hiše žalosti na Viču št. 70 na domače pokopališče.

Prosimo tihega sožalja.

Vič — Kranj — Škofljica, 26. septembra 1932.

Zalujoči rodbini **Robežnik — Slavec**.

Potres v Južni Srbiji

Beograd, 27. septembra. AA.

Snoči ob 20.22 so zabeležili aparati na Tašmajdanu katastrofalni potres v daljavi 435 km južno Beograda. Maksimalni pomik tal v Beogradu je bil ob 20.23.37 in je znašal 443 mikronov z valovno periodo 6 sekund. Zaključek beleženja potresa je bil ob 21.16.

Za glavnim katastrofalnim sunkom sta prišla še dva slabša in sicer eden ob 21.10, drugi pa ob 21.19.

V okolici Valandova so občutili zelo hudo potres snoči ob 20.22. Te potresne sunke, ki so se na široko občutili, so čutili in Valandovem, v Strumici, Demir Kapiji, Djevdjeliji in v vseh krajih v okolici navedenih mest.

Po telefonskih poročilih, ki jih je dobil potresomerski zavod na Tašmajdanu, je potres povzročil stvarno škodo na črti od Valandovega proti Udojemu. Prebivalstvo je zapustilo hiše in se zateklo pod milo nebo. Posebno prestrašeno je bilo pre-

bivalstvo v Djevdjeliji, Stipu, Kavadaru, Prilepu in Negotinu ob Vardaru.

Nekoliko slabše so občutili potres v Velesu, Skoplju, Prilepu in Belgradu. Močnejše pa so ga čutili v Novem selu, Strumiškem selu in v dolini Bregalnice.

Zavod je dobil poročila iz neke postaje na Solunskem polju, kjer je potres takisto preplašil prebivalstvo.

Slabši potresni sunki so se ponavljali med Valandovim in Strumico.

Potresomerski zavod bo danes, če se izkaže potrebno, izdal novo poročilo. Prebivalstvo v prizadetih krajih je dobilo najnujnejša navodila, kako naj se ravna.

S tem silnim potresom je nastopila nova faza v seizmološki stabilizaciji teh krajev, ki se je porušila marca 1931. Nastop te faze je večeraj okoli 10 zjutraj napovedalo hudo podzemeljsko bobnenje v Valandovem.

obstreljenega v desno nogo. Klemen je tam 14. julija zjutraj spal v detelji ob cesti. Po noči je bil prišel mimo šole. Šolski upravitelj Niko Einspieler ga je zapazil in zaklical: »Stoj! Drugače strelijam!« Klemen se je spustil v beg. Upravitelj pa je za bežečim oddal 4 revolverse strelce, od katerih ga je eden pogodil v desno stegno tako, da mu je krogla zdrobila deloma tudi kost in je postal zato invalid. Drž. tožilec: »Slabo bo sedaj za njega!« Predsednik: »Veliko težji bo pač sedaj njegov posel.« Zanimivo je, da teče proti šolskemu upravitelju Einspielerju preiskava zaradi težke telesne poškodbe iz malomarnosti, ker je obstrelil bežečega Klemena.

Klemen je priznal samo dva manjša vlomna, ki ju je izvršil v Sv. Jakobu, odnosno v Dolu v trgovino Klemene. Druge vlomne odločno zanika. Oškodovanci so priznali, da so stvari, ki so jih našli v skrivališču ne daleč, kjer je bil Klemen prijel, njih last. Orožnik Baumkirchner je drastično opisal, kako je aretirat Klemena nedaleč od Dola v detelji. Zaklical mu je: »Kdo ste?« Klemen: »Jaz sem Klemen iz Postojne.« Orožnik: »Ali ste France Klemen, znani vlomilec?« Odgovor: »Da.« Klemena so najprej odpeljali z avtom v ljubljansko bolnišnico in šele čez nekaj dni so našli nahrbtnik z ukradenimi stvarmi.

Klemen je bil po prav kratki razpravi obsojen na dve leti in pol robije in v izgubo častnih državljanov pravic za pet let. Državni tožilec je zahteval, da naj bo Klemen po prestani kazni oddan v prisilno delavnico. Senat je to zahtevo odklonil, češ, da Klemen zaradi invalidnosti ni zmožen za prisilno delo. Klemen je sodbu brez vsakega pridržka sprejel.

Zaradi vlom v Spodnjem Kašlju štiri leta

Pred malim senatom je bil obsojen 32-letni samski delavec France Kos iz Spodnjega Kašlja na štiri leta robije in v izgubo častnih državljanov pravic za pet let, ker je, kakor kažejo mnogi indicijski dokazi, izvršil nočni vlom v sobo posestnice vdove Franceške Dobrote v Spodnjem Kašlju. Kos je bil svoječasno pred ljubljansko poroto obsojen na pet let težke ječe, ker je skočil v drveči tovorni vlak med Zalogom in Lazani ter iz vagona zmetal več zabojev cigaret v vrednosti 15.000 Din. Te cigarete je potem prodajal po dobrunjski okolici. Vlom pri Dobrotovi je odločno zanikal in navajal za svojo nekrivdo alibi-dokaz, ki se mu pa ni posrečil, kajti nekatera corpora delicti so ga močno obteževala, zlasti dleto, ki so ga orožniki pozneje našli pri njegovem bratu. Glede dleta je Kos sodnikom zagotavljal: »Tega dleta sploh nisem nikdar videl. Kaj mene briga brat. Primite brata!« Na podlagi mnenja strokovnjakov: tovarnarja Antona Rojine, pleskarja Ivana Bričija in ključavničarja Josipa Rebeka je sodišče Kosa spoznalo za krivega in obsodilo. Kos je prijavil revizijo. Zato bo moral ostati v zaporu, ne da bi se mu štel ta v kazni, dokler revizije ne reši stol sedmorice.

Zagonezna smrt

V St. Petru pri Mariboru imajo zopet dogodek, ki je povzročil med prebivalstvom raznovrstna uganjanja in nemalo razburjenje. V Trčevi pri St. Petru so našli na nekem skednju mrtveca, v katerem so spoznali posestnika Alojzija Repa. Ker je bil rajni znan prijatelj Alojža, so ugibali, da je najbrž umrl radi zastrupljenja z alkoholom. Pri ogledu pa so odkrili na telesu podplutbe, ki bi znale izvirati od udarcev. Preiskava je ugotovila, da je pokojni prošil na predvečer svoje smrti pri nekem posestniku za pijačo, bil pa je napaden in je moral bežati. Večera popoldne je bila v mrtvašnici šentpetrškega pokopališča obdukcija trupla, katero je izvršil sodni zdravnik dr. Vrečko v navzočnosti preiskovalnega sodnika dr. Grmovčka in zapisničarja Sanda. Izid raztelesenja ob času poročila še ni znan.

Izmed 10 ljudi jih ima 7 zobni kamen ...dobi ga pa lahko vsak!

Če je zobni kamen uničil zobe, je že prepozno! Kar ne more nobena zobna pasta, naredi Kalodont: on odpravi polagoma nevarni zobni kamen in ohrani zobe močne in zdrave. Pri nas je Sargov Kalodont edina zobna krema, ki ima v sebi sulforicinov oleat po Doktor Bräunlichu, in to ga dela tako zelo učinkovitega.

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

J. Neubauer - 60letnik

Danes ob 60. rojstni obletnici, jutri zopet ono; spominjamo se tega ali onega zaslužnega moža, te ali one kulturne ustanove. Skoraj edinega sedaj bolj znanega pesnika Dolenjske Fr. Neubauerja, ki je dopolnil letos 60 let, se pa menda ni nihče spomnil. Že šestdeset let star še vedno suče pero; njegova struna še ni utihnula.

Da se njegova 60letnica ne izgubi v pozabljenje, sem ga nedavno obiskal na Velikem Gabru pri St. Vidu na Dol., kjer deluje sedaj kot dušni pastir, in ga poprosil za kratek razgovor.

Rodil se je leta 1872. na gradu Mirna pri Trebnjem, kjer je bil njegov oče oskrbnik. (Grad je bil tedaj last viteza Vstenečka, zagrnjenega sovražnika Slovencev.) Šest razredov gimnazije je dovršil v Novem mestu, sedmi v Beljaku, osmi pa v Ljubljani. Nato je šel v ljubljansko semenišče, katerega pa je čez nekaj časa zapustil zaradi očetove smrti. Pozneje je nadaljeval bogoslovno študije v Celovcu, kjer je spoznal pisatelja Meška. Takrat so divjali po Koroskem hudi narodnostni boji, ki so se občutili celo za semeniškim zidovjem. Slovenski bogoslovci so se morali naravnost boriti za svoje jezikovne pravice, saj se jim je celo prepovedalo govoriti slovensko med seboj. — Po treh letih je odšel Neubauer od tam v semenišče v Dja-kovo. Veliki mecen Strossmajer in drugi Hrvatje so ga sprejeli zelo priščno, da se je počutil med njimi kot med brati. L. 1900. je bil postavljen za kaplana in pozneje za kateheta po raznih krajih Slavonije in Srema. Zaradi materine in svoje bolezni je prošil, naj ga upokojijo: v pokoj je stopil l. 1918. Ko je umrl v Vel. Gabru tamošnji duhovnik, je šel leto pozneje Neubauer tja, kjer pastiruje že 14. leto.

S pesništvom se je začel baviti že v 3. gimn. razredu v Novem mestu. Slovenščino je poučeval tačas p. Ladislav Hrovat, ki je budil v mladem pesniku ljubezen do slovenskega jezika. Že tačas je deklamiral svoje pesmi v šoli. V Beljaku mu je bil pravi očetovski prijatelj plemeniti in vzorni profesor Lendovšek. Neubauer mu je pisal domače naloge v verzih. Kot bogoslovec v Ljubljani je pisal v Jeranovo »Danice« in v »Vrtec«, v Celovcu pa v »Koroški list« in v »Družbo sv. Mohorja, pri kateri je potem deloval mnogo let. V Sremu je napisal za »Koledar DSM« pesmi: »Iz potujočnega Sremana«, v katerih je izražal globoko bol, da Hrvatje in Srbi prodajajo svojo grudo tujcem, Nemcem in Madžarom, in se pripravijo med seboj. Ob osvobodilnih vojnah Bolgarov, Srbov in Grkov

proti Turkom je napisal »Balkanske odmeve«, v katerih se je navduševal za slovo in zmage Srbov in Bolgarov. Pesmi so izšle l. 1914. ravno pred izbruhom svetovne vojne. Iz Srema je dalje pisal nekaj v »Ljubljanski Zvon« in mnogo v »Slovanec«. Bil je tudi sotrudnik lista »Domači prijatelj«, ki ga je urejevala pisateljica Zofka Kvedrova. — Njegove »Balkanske odmeve« je najlepše ocenil Pavel Perko v »Kat. Obzorniku«. — V Ljubljani je obiskoval Aškerc, kateri je tudi v »Zvonu« priznal vrednost njegovih pesmi. Neubauer je zelo cenil Aškerc kot pesnika-epika, odbijal ga je pa njegov cinizem, zlasti v verskih stvareh. — Zdal piše Neubauer največ v razne liste: Slovence, Demoljuba, Kres, Bogoljuba i. dr.

Neubauer je lirik, zlasti dober v kratkih lirskih pesmih. Pred leti je ljubil sonet (v »Slovanec« in »Koledarju DSM«). Veliko je napisal in še piše — saj se skoraj vsak obrača nanj — prilagoditveni pesmi in prigodnice, ki jim pa sam ne pripisuje posebne poetične vrednosti. V pesmih posebno pazi na obliko in pravilni ritem (morda še preveč, kot naglašam sam). Mnogo njegovih pesmi je zaradi prikladnega ritma in primerne vsebine že uglasbenih (Sattner, Premrl, Dolinar i. dr.). Piše še vedno (nikamor ne gre brez zapiskov in svinčnika). Če je v družbi razpoložen, govori kar v verzih.

Najbolj je vplival nanj Gregorčič s svojo liriko in Stritar s svojim uglajenim jezikom. Mnogo je bral tudi druge starejše in mlajše slovenske pesnike in pisatelje. V gimnaziji je rad prebral Nemce: Schillerja, Goetheja, Lenaua (Schill-lieder) i. dr. Zanimala ga je seveda tudi hrvaška in srbska pesem. Kot katehet v Sremu je spoznal pesnika Jova Hranilovića v Novem Sadu in bil v stikih s »Srpsko Matico«. Divni pogled iz Zemuna, kjer je tudi bil katehet, na Belgrad ga je že tačas navdušil, da je zapisal:

»Diven si, Belgrad, slovenski Neapel!
Dunav od vetra je gnan —
tvoje razburkano morje,
solnce nad tabo vulkan.«

Sploh je Neubauer idealist, (o katerih pa je trdila pok. Zofka Kvedrova, da so — »tepci,« kakor je sam šaljivo pripomnil).

Z zanimanjem bere tudi moderne pesnike, ki jih, kakor pravi, žalibog ne more posnemati, jih pa ceni in ljubi. Starejši prijatelj-knjževnik mu je dejal nekoč: »Kaj bomo mi stara polena?!« Neubauer mu je odgovoril: »Gorijo še bolj!«

Ob njegovi šestdesletnici želimo, da bi njegova pesem še ne utihnula in da bi mu bilo naklonjeno, dočakati še lepših jubilejev! —rj—

† Zlatomašnik J. Ilešič

Maribor, 27. septembra.

V svojem stanovanju na Aleksandrovi cesti 6 je izdihnil danes popoldne ob 9. svojo plemenito dušo upokojeni župnik Jožef Ilešič; vest je vsem duhovnim znancom in prijateljem pokojnikov prišla iznenada in povzročila veliko žalost. Saj je blagi rajnik bil dobričina, skromen, ljubezniv in vsem, ki so ga poznali ravno zaradi svoje tihe skromnosti, simpatičen. Pokojnik je bil brat vseučiliškega profesorja dr. Ilešiča. Rojen je bil 9. marca 1859 pri Sv. Juriju ob Ščavnici; po dovršenih srednješolskih študijah je stopil v mariborsko bogoslovje in je bil ordiniran kot tretjeletnik dne 16. julija 1882. Kaplansko službo je nastopil najprej v Središču, kjer je služboval od 10. septembra 1883 do 23. aprila 1885; nadalje je kaplanoval od 24. aprila 1885 do 11. februarja 1891 v Gornji Radgoni, od 12. februarja 1891 do 30. aprila 1899 v Hločah in nato do 3. marca 1901 v Zalcu. Kot župnik je plodonosno deloval v vinogradu Gospodovem pri Sv. Boltenku v Slovenskih goricah, in sicer od 4. marca 1901 do 24. oktobra 1907, nakar je prošil za upokojitev. Odlej je bil neutrujen sodelavec in sotrudnik v upravi tukajšnjega »Slovenskega Gospodarja«. Letos je blagi rajnik obhajal zlato mašo, ki jo je daroval na Brezjah. Bil je edini letošnji zlatomašnik v lavantinski škofiji; vsi njegovi soletniki, leta 1882. ordinirani, so že legli v grob. Zlatomašnik Jožef Ilešič je bil deseti kanonično najstarejši duhovnik lavantinske škofije. V njem je bilo toplo in usmiljeno srce slovenskega duhovnika. Veliko jih je, ki so mu dolžni hvaležnost za dobre, ki jih je izkazoval, zlasti pa je prav rad podpiral dijake, ki so v njem našli očetovskega dobrotnika in podpornika. Pogreb plemenitega rajnega zlatomašnika bo jutri v četrtek, dne 29. t. m. ob 3 pop

Ljubljana

Kakšen bo Delavski dom?

Delavski dom — nekateri ga imenujejo tudi Delavski azil — grade na križišču Bleiweisove in Gosposvetske ceste. To je ena najbolj prometnih lokacij v Ljubljani ter v neposredni bližini tivoljskih parkov, vselejna in sportnih igrišč. Na vogalu obelasti bo proleže stavbe v polkrogu potisnjeno nazaj. V tem delu in s tretjino pročelja na obe cesti bo stavba štirinadstropna, v ostalem pa trinadstropna. Poleg teh bo imela pritličje, podpritičje in kletne prostore. Dve etaži bosta ležali torej pod cestno višino. Projekt praktično izrablja celotno stavbišče, katero močno visi proti Kolizeju. Lepa stavba bo dolga ob Bleiweisovi 38 m, ob Gosposvetski pa 28 m; glavni vhod bo v vogalnem traktu.

V kletnih prostorih stavbe bodo prostori za premož, kotle centralne kurjave, skladišča za gospodinjstvo, spalnice za služinčad, čakalnica in garderoba, prostor za desinfekcijo, prhe, soba za brivca, pralnica, sušilnica, lhalnica in soba za kurjača. — Podpritičje bo imelo v vogalnem traktu obsežno čakalnico in prostorno urejeno jedilno dvorano za 120 sedežev, pisarno, ročno skladišče, kuhinjo, proti Bleiweisovi cesti spalno dvorano z

31 posteljami in postranske pomožne prostore. — V pritličju bo spredaj prostor za delodajalce, pisarna za šefa borze dela, za temi pa obsežna dvorana za uradništvo. Na levi dvorane pride poslovalnica in čakalnica za ženske, na desni pa poslovalnica in čakalnica za moške ter soba za upravitelja. — Prvo nadstropje je določeno za ženske spalnice s 43 posteljami, deloma po sobah z eno posteljo, deloma z več posteljami v skupnih spalnica. Tu je tudi velika dnevna soba, umivalnice in soba za sobarico. — Drugo, tretje in četrto nadstropje je določeno za prenočišča moških s 100 posteljami in drugače z enako ureditvijo kakor ženski oddelci. — V vsak oddelci bo vodilo ločeno stopnišče. Število vseh postelj v azilu bo torej 174 brez onih za uslužbence.

Betonška dela za temelje ovira v vogalnem delu stavbe deloma slab ilovnat teren, ki se je pokazal šele globoko v tleh. — Težakša, zidarska in betonška dela stavbe izvršuje gradbeno podjetje inž. Jos. Dedek iz Ljubljane; gradbena dela vodi in nadzoruje mestni gradbeni urad po gradb. svetniku arh. inž. Mušiču.

Kaj bo danes?

Drama: »Celjski grofje«. Red sredo. Salezijanski mladinski dom: Predavanje misijonarja Kereca o notranjem položaju na Kitajskem, nato film »Boj za Mandžurijo«, ob 8.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78; mr. Hočevar, Celovška cesta 34.

Res, pravi »švicarski izkuh«:

Za dinar maslo, sir in kruh.

En dinar — to je skoro nič!

Presneti Slamič, ta je tič!

● Naše operno gledališče bo na predvečer 40. obletnice slavnostno razsvetljeno. Razsvetljava bo drevi od 19 do 20. Ob 19 bodo člani opernega orkestra zaigrali z balkona fanfare k Smetanovi operi »Libuša«. Slavnostna predstava v proslavo 40-letnice otvoritve gledališča pa bo v četrtek dne 29. t. m. ob 20. Vprizori se opera »Hlapec Jernež«.

● Trgovsko bolnišnico in podporno društvo naznanja celj. občestvu, da sprejema v svoj sanatorij »Slajmerjev dom« tudi privatne bolnike in sicer vse kirurške in interne slučaje. Izvzete so nalezljive ter duševne bolezni in porodnice. V sanatoriju sta predvidena I. in II. razred in je ena določena za I. na 150 Din, za II. pa na 100 Din dnevno. Privatni bolniki imajo v sanatoriju prosto izbiro zdravnikov in nosijo sami tozadevne stroške. Sanatorij je opremljen z vsemi modernimi zdravstvenimi napravami in komfortom, tako da je vsakemu pacijentu najugodnejša in najskrbnejša bolnišnica in zdravniška nega.

● Nova Magirus lestev, o kateri smo že poročali, da je dospela in da so jo pripeljali v garažo Mestnega doma, je veljala mestno obf. 560.000 Din. Znesek je sicer visok, vendar je bila lestev nujno potrebna, ker je bila do sedaj Ljubljana tako rekoč nepriljubljena za velike požarne katastrofe. V kratkem pride iz Ulma, kjer je bila lestev napravljena, posoben inženir strokovnjak, ki bo poklicne gasilce izučil v ravnanju z lestvijo ter jim razložil konstrukcijo lestve. Čeprav je aparat kolikor mogoče prirojen in enostaven, vendar se morajo gasilci naučiti v vseh finisih konstrukcije. Hvalevredno pa je, da so vsi napisi na lestvah in vsi znaki slovenski. Seveda ima lestev tudi znake njene lastnice — lepo izdelane mestne grbe.

● Promet v Vošnjakovi ulici. Ker se tlakuje občinski del Bleiweisove ceste, se bo od srede dne 28. septembra 1932 dalje zaprt za vozovni promet ves ta del ceste. Da se pa omogoči zveza s gorenjskim tovornim kolodvorom, se bo za ta čas odprla Vošnjakova ulica pod sledečim pogojem: iz Gosposvetske ceste je prepovedan uvoz v to ulico in dovoljen samo izvoz; prepoved uvoza bo označena z mednarodno belordečo okroglo značko ob gostilni »Novi svet«. Kdor hoče z vozilom na gorenjski tovorni kolodvor, mora uporabiti Dvořakovo ulico, vsled česar je v Vošnjakovi ulici dvořakovi ulici in Bleiweisovi cesti, dočim se mora v sektorju med Gosposvetsko cesto in Dvořakovo ulico vzdrljati brezpogojno le enosmerni promet. Vozniki naj po tej ulici vozijo z ozirom na njeno ožino kar najprej. Po dokončanem tlakovanju

po letu 1892., ko jo je prekrstil v cerkevno bratovščino. Tudi to pa dokazuje, kako je Sloomek dobro pojmoval tisto nujno ozko zvezanost med vsakim vsiljivo, zlasti še tudi versko-cerkvenim stremeljem in izobraženim materinim jezikom, ki ga je tedaj že kot lev branil v naših šolah, zlasti pa še pri krščanski nauku. S tem pa je Sloomek — na temelju krščanskega pojmovanja vprav narodnosti — videl zaščiten to osnovno kulturno vrednoto in vprav iz njegovega tako široko razmaknjenežnega zdravja, organizirano-katoliškega pogleda znal najti tudi duhovito skladje med tremi kulturnimi velesilami vsake dobe: namreč med Cerkvijo, državo in narodom. Poleg njegovih številnih knjig in spisov so zlasti še omenbe vredne njegove »Drobtinice«, ki so nekaj kerednega v naši kulturni, narodno-slovenski zapuščini in ostanke živa zakladnice njegove duha in vere, odraz Sloomekove iskrene in edinstvene narodno-vzgojne osebnosti. Značilno je tudi, da je Sloomek prav v Mariboru ustanovljeno slovensko štalinico po češkem vzgledu leta 1861. vsestransko podpiral kakor sploh vse tedanje prosvetno življenje, ki ga je vprav on najbolj poživljal in vzdrževal, da se je pozneje moglo tako uspešno razvijati v narodnem duhu in praven, ki ga je kazal on.

Seveda pa je bil že tudi kot škof in narodni delavec od strani sovražnih sovražnostnih Nemcev stalno prežanjan, zasledovan in zaničevan, tako da edini od avstrijskih škofov ni dobil nikakega odklona. Sloomek se kakor kot oseba, vzgojen v stalni samozataji in črti, tako kot narodni vzgojitelj in voditelj — ni dal moliti od drugih vplivov, dospel je marveč odločno in brez ozira na levo ali desno po trnjevi poti k spoznanju pravi duhovni sreči, h kateri je hotel voditi tudi svojo ljudstvo z vsem svojim neumornim delom do zadnjega diha. Bil je v tem pravi naš vzgojitelj in prosvetitelj, kačoz predvsem na preporod posameznika kot predpogoja za resničen podvig in pravo izobrazbo. Vprav tem pa se vsa krščanska prosveta in izobrazba razlikuje temeljno od drugih, ki ne zahtevajo poti preko križa v zasebnem kakor javnem življenju, poti, ki jo je pred 200 leti pokazal tako veličastno Kristus. On je šel to pot in bil s pesmijo na ustih veliki, proroški vodnik — Mojzes našemu narodu v pravec njegovega poslanstva.

POVRŠNIKE, OBLEKE itd.

za gospode in otroke nudi najugodnejše

J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova 12

občinskega dela Bleiweisove ceste se bodo dosedanje prometne omejitve v Vošnjakovi ulici zopet vzpostavile.

● Mesto venca na grob pokojne gospe Rožničnik Ursule so darovali stanovanke v hiši pokojne. Vegova ulica 8 v Ljubljani, 240 Din za občinske uboge na Viču.

● Esperantisti, udeležite se polnoštevno rednega klubovega sestanka v četrtek dne 29. septembra v Narodni kavarni. Slovo predsednika kluba gosp. Herkova.

● Učni tečaj Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani. Trgovsko društvo »Merkur« namera prirediti večerne učne tečaje, ki se bodo vršili ob delavskih urah od 7 do 9 ure zvečer. Ti tečaji so namenjeni za sledeče predmete: slovenska trgovska korespondenca, knjigovodstvo, stenografija slovenska in nemška, laški in nemški jezik. Tečaje se odprejo pod pogojem, da se prijavi za posamezne predmete zadostno število udeležencev. Kdor želi obiskovati take tečaje, naj se prijavi v društveni pisarni v času od 10 do 12 popoldan in od pol 3 do 5 popoldan (Gregorčičeva ul. 27, pritličje, Trgovski dom).

● Gledališki list. Opozorjamo, da izdaja gledališka uprava tudi v letošnji sezoni za vsako premijero Gledališki list s primerno vsebino. Dosedaj so izšli Gledališki listi za premijere: Celjski grofje, Roksi, Zločin in kazen in Lopez. Jutri izide prva številka gledališkega lista za opero: Hlapec Jernež, v soboto pa Fra Diavolo. Gledališki list stane 2 Din.

● Pretep pri carinarici. Včeraj smo kratko poročali o pretemu vinjenih gostov v vinotoku pri carinarici. V bolnišnico so bili sprejeti 5 ranjenci, ki so jo skupili v tem pretepu. Najhujše je ranjen 35-letni delavec Jože Stražisar, stannjoč na Vidovdanski cesti 3. Dobil je več sunkov v obraz. Hudo ranjen je tudi 26-letni delavec Franc Baloh iz barak na Masarykovi cesti. Oklan je po telesu. Tretji ranjenec je 29-letni Alojzij Ančnik, ki je dobil sunek z nožem v levo roko. Policija je krivice pretepa tudi že izsledila in jih ovadila sodišču.

● Pumpare, obleke, trenchcoat najceneje A. Presker, Sv. Petra cesta 14.

Školja Loka

† Dolenec Katarina. V petek smo pokopali Jamnico iz Sopotnice, mater osmerih in krušno mater treh otrok. Pokojna je bila iz hiše, ki je med najbolj katoliško zavednimi v Sopotnici. Bila je žena brata prof. Ivana Dolence, krekologa. Dobra katoliška mati je imela prav lep pogreb, slovečeljski cerkveni moški zbor ji je zapel tri žalostinke. Naj v Bogu počiva; soprogu in otrokom in sorodnikom naše prijateljsko iskreno sožalje.

V vrele vode je padla mala triletna Porenta Milica, hčerka županovega mlinarja. Pahljil jo je v škaf vrele vode bratec. Dobila je tako hude opekline, da so jo takoj z avtom prepeljali v Ljubljano, a je bilo tudi za bolnišnico prepozno. Mala Milica je šla še isti dan v nebesa.

Kulturni obzornik

Ljubljansko gledališče: Lopez

Za kretovimi »Celjskimi grofi« smo dobili drugo izvorno delo, dr. Vladimirja Bartola tridejansko dramo »Lopez«. Ali je z njo dobilo današnje mlado literarno pokolenje svojo dokumentarno izpoved, izraz svojih lastnih težav, bojev, etične volje in občutljive prodirnosti, ali je to brezobzirni udarec v gnilo celoto, nov »Za narodov blagor« ali »Hlapec«?

Pisatelj je dejanje alegorično postavil na špansko, med Baske, da so slovenske razmere tem vidneje in otipljivejše in da se je lahko tem svobodneje gibal v svoji snovi in tem lažje izvršil svoje delo. Vsakdanjim, slučajnim dogodkom je z duševno analizo hotel dati stvarne nagibe in veljavno etično silo, jih nato dramatično nizi drugoga na drugega in tako odprl pred nami obsežno našega današnjega sveta. Pred našimi očmi se bori pisatelj Miguel Lopez zoper vse svoje prijatelje, kateri iz različnih nagibov, prav za prav iz svoje slabe narave postavljajo svoje delo v službo nekulturnim težnjam, denarju, politiki, vse v boju za kruh in iz svoje neukrotljive masčevalnosti. Lopez je bistvi častnik, zato je njegova pot samo raven in brezobziren boj za čast in poštenje, družba okoli njega vsa grda, jadikujoča, spletkarska in sovražna, zato pada junak kot žrtev masčevalnosti in brezobzirnosti svojih prijateljev in tovarišev.

Vsekakor bi bila ta zgodba snov za dramo, ako bi jo bil imel v rokah dramatik, ki oblikuje z etično sintezo in iz nje razvija zakone tragične ali komične usodnosti. Bartolova dramatična zgodba nam nasprotno v 12 zgolj linearnih slikah veže neka gola dejstva našega življenja, postavlja v nje osebne dogodke kot velika dramatična in herojska dejanja ter jih prepleta z bojimi stavki. Tako seveda slišimo tudi sodbo o katoliški kulturi, neodkritosti, nedoslednosti, na račun čistosti,

□ Občina tožena za pol milijona. Včeraj zjutraj se je pričela pred civilnim senatom mariborskega okrožnega sodišča zanimiva razprava: mestni tržni nadzornik vet. nadsvetnik Hinterlechner contra mariborska mestna občina. Nadsvetnik Hinterlechner toži mestno občino za znesek 645.540,76 Din. Ta znesek predstavlja povračilo plače in stroškov z obrestmi za dobo sedmih let, katerega je izgubil, ko se je nahajal od leta

Dnevna kronika

Našim najstarejšim naročnikom!

Gutovo je med našimi naročniki že nekaj takih, ki so naročeni na »Slovenec« že, odkar izhaja. Vse te, kakor tudi tiste naročnike, v katerih družino prihaja »Slovenec« že od svojega začetka, lepo prosimo, da nam pošljejo svoje naslove vsaj do prihodnje nedelje.

UREDNIŠTVO.

Odlični češki gost v Kranju

Kranj, 27. septembra.

V Kranju se je te dni mudil odlični češki znanstvenik in nedosegljivi strokovnjak v področju tekstilne stroje g. prof. ing. Bohumil Vlček, profesor na tehnični visoki šoli v Brnu, redaktor »Tekstilnega Obzora«. G. prof. ing. Vlček, ki je znan kot najboljši češki strokovnjak v tekstilni in papirni stroki in uživa svetovni sloves — saj je njegovo delo zelo priznано v Angliji, Franciji, Poljski itd. — je v znak hvaležnosti povabil v Kranj tukajšnja državna tekstilna šola. Ravnatelj g. dr. ing. Kočevar in g. prof. Stupica sta bila nanure v Brnu njegova učenca in je bil g. prof. ing. Vlček eden izmed tistih redkih podpornikov, ki so s svojimi dragocenimi izkušnjami in nasveti prav ne sebično mnogo doprinesli k organizaciji tekstilne šole v Kranju, ko se je leta snovala.

G. prof. ing. Vlček je došel v Kranj v četrtek, dne 22. t. m. zvečer. Še isti večer si je ogledal prostore in opremo tekstilne šole. — Drugi dan, v petek, je obiskal kranjske tekstilne tovarne »Jugoslovske«, »Jugobrunos« in »Intekso«. Zvečer se je vrnil sestanek, katerega so se udeležili tudi odborniki JČLige in Češke besede. — V soboto si je g. prof. ing. Vlček ogledal papirnice v Vevčah in Goricanah, v Ljubljani pa mu je razkazal tehnično fakulteto njen dekan g. dr. ing. Kralj. G. profesor se je čutil, kako zamore tehnična fakulteta s tako ekonomimi pripravami vršiti uspešno svoje delo. — V soboto zvečer ob 8 sta JČLiga in Češka beseda zopet priredili v hotelu »Jelen« sestanek, ki je bil prav lepo obiskan. G. prof. ing. Vlček je imel na sestanku zanimivo predavanje: O razvoju tekstilne industrije v CSR in Jugoslaviji. Ob prijatni zabavi je minul večer. — V nedeljo dopoldne si je češki gost ogledal Kranj, popoldne pa se je odpeljal na Bled. V ponedeljek se je od Kranja poslovil in odšel v Maribor. Tam ostane par dni, da si ogleda ondotno tekstilno industrijo, nato pa odrine nazaj na Češko. Glede kranjske tekstilne šole in industrije se je izrazil zelo pohvalno. Prav tako so ga navdušili naši lepi kraji.

G. prof. ing. Vlček je znan mnogim našim dijakom, ki so študirali v Brnu, ker jih je z vsemi močmi podpiral pri študiju in se zavzemal zanje. Zato so mu vsi njegovi učenci hvaležni. Ko je bil g. prof. rektor tehnične visoke šole v Brnu, je funkcijo kot promotor prezidenta CSR Tomaža Masaryka, ko je bil je ta proglasen častnim doktorjem te šole.

Zelimo, da dragi in odlični češki gost g. prof. ing. Bohumil Vlček odnese najlepše vtise s svojega obiska v Sloveniji ter hvaležnost in spoštovanje svojih učencev in znancev.

Koledar

Sreda, 28. septembra: Venceslav, kralj, muč.

Novi grobovi

† V Boštanju pri Sevnici je včeraj umrla gospa Marija Blatnik, mati g. dr. Frančiška Blatnika, ravnatelja Salezijanskega mladinskega doma na Kodeljevem. Pogreb bo jutri ob 8 zjutraj. Pokojna je bila vzgledna krščanska mati. Naj v miru počiva! Zalujoci naše iskreno sožalje!

† V Janzevem vrhu, župnija Ribnica na Pohorju, je umrl spoštovani veleposestnik g. Franc Kozjak, p. d. Pokrtnik, v starosti 71 let, bivši dolgoletni cerkveni ključar. Pogreb bo v četrtek 30. septembra v št. Janžu. Naj počiva v miru! Preostali naši sožalje!

† V Ljubljani je umrla gdna Marica Deržaj, strokovna učiteljica. Pogreb bo v četrtek ob 2 popoldne. Svetila ji večna luč! Zalujoci naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Premeščen je za poveljnika velike-bečke-roške čete dunavskega orožniškega polka orožniški kapetan I. razreda Milan Kovinčič, do sedaj poveljnik mursko-soboške čete dravskega orožniškega polka.

— Iz sodne službe. Sodniški pripravnik Ivan Vrančič pri dež. sodišču v Ljubljani je podal ostavko na drž. službo, ki jo je pravosodni minister sprejel. — Zasebni uradnik v Konjicah Mirko Majcen je imenovan za dnevničarja-zvaničnika pri okrajnem sodišču v Laškem.

— Delna sprememba pri ljubljanskem okrajnem sodišču. Vodstvo kazenskega oddelka VII je s 1. oktobrom poverjeno s. o. s. dr. Stojanu Bažiču, s. o. s. g. Janku Müllerju pa vodstvo civilnega oddelka II. S. o. s. dr. Jurij Stempihar je dodeljen kot referent referent civilnemu prizivnemu senatu deželnega sodišča v Ljubljani.

— Preveden je v ekonomski stroki za nižjega vojnega kontrolorja I. razreda dosežanji nižji vojni uradnik I. r. Herman Suhog.

— Upekojen je pehotni narednik vodnik II. r. Franjo Vovčina.

— Poroka. V šempeterski cerkvi v Ljubljani sta se preteklo nedeljo poročila g. Josko Krušič, trg. uradnik tv. Zilic v Ljubljani, in Hermína dr. ePčarijeva, uradnica Jugoslovske v Kranju. Bog blagoslovi in nakloni obilo sreče.

Ostale vesti

— Uradne ure pri banski upravi. V uradih kr. banske uprave bodo uradne ure od 1. oktobra dalje od 8 do 14, v uradih okrajnih načelstev in policije pa od 8 do pol 13 in od pol 16 do 18, ob sobotah pa od 8 do 14.

— Pravniški kongres. Legitimacije in spomenice za kongres v Dubrovniku so bile vsem udeležencem te dni odposlane. Kdor bi pošiljal ne prejel, naj to takoj javi društvu. Iz Slovenije se je prijavilo deset 118, iz Beograda 430 in iz Zagreba 227 udeležencev. Udeleženci iz dravske banovine uberejo sledečo pot: odhod v sredo 5. oktobra iz Ljubljane ob 18.43, iz Maribora ob 14.55; v Zidnem mostu se priključijo poseben voz mariborskemu brzovlaku, ki bo prav tako vozil poseben voz za udeležence iz Maribora. Iz Zagreba se odpeljejo z brzovlakom ob 21.15 ter dospemo jutraj v Split, kjer nas čaka parobrod »Kralj Aleksander«, ki dospje v Dubrovnik ob 17.45. Kongresna legitimacija velja od 1. do vključno 16. oktobra. Za vožnjo

v Dubrovnik se kupi samo četrtinska vozna karta, tako da je vsakomur omogočeno nazaj grede ubrati kako drugo pot. Udeleženci z uradno legitimacijo plačajo na parobrodih delansko samo 25%. Vsak udeleženec, ki ni sporočil, da ne reflektira na hotelsko sobo, jamči društvu »Potnike« za tri prenočitve, počeni s četrtkom zvečer. V kolikor niso udeleženci poslali predurjen za tri prenočitve, se bo za prenočitve pripadajoči znesek naknadno zahteval. To opozorilo velja osebito za ono gospodo, ki se je v redu prijavila in se kongresa ne udeleži. Kdor se je prijavil in se kongresa ne udeleži, naj to vsaj do sobote sporoči društvu, radi odjave v Dubrovniku. Tudi oni udeleženci, ki morda že prej dospo v Dubrovnik in si sami poiščejo hotel, naj javijo društvu, da ne reflektirajo na sobo. G. minister je odobril z odlokom z dne 12. septembra 12-dnevni dopust za udeležbo na kongresu. — Društvo »Pravniki«.

— Zaprta cesta. Sv. Petra cesta v Ljubljani bo v sredo in četrtek med Rešjevo cesto in Kolodvorsko ulico zaprta zaradi kanalizacijskih del.

40 let jih izboljšujemo! Original Lutz — Šiška.

— Razpisane zdravniške službe. Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje pri državni bolnišnici za duševne bolezni Ljubljana-Studenec službo zdravnika, uradniškega pripravnika. Prošnje je vložiti pri banski upravi do 10. oktobra. — Dalje je razpisana služba banovinskega zdravnika zdržene zdravstv. občine Stari trg pri Črnomlju s sedežem v Starem trgu. Prošnje je vložiti pri banski upravi do 15. oktobra. — Končno je razpisana služba banovinskega zdravnika združene zdravstvene občine Metlika s sedežem v Metliki. Prošnje je vložiti pri banski upravi do 15. oktobra.

— Hospitantke na žensko obrtno šolo v Ljubljani se sprejemajo do 4. oktobra.

— »Slovenčev« letalo. Iz Smarja pri Jelšah nam pišejo: 26. sept. ob 9.25 je pribrežalo »Slovenčev« letalo iz Meslinj in Rog. Staline nad Smarjem pri Jelšah, v elegantnem letalu obkrožilo trg kakih šestkrat, izvrglo bele in rdečaste letake, s katerimi se je lahni jugozapadni vetrč v čudovito lepi solčni razsvetljavi krasno igral ter jih končno položil na tla pri postaji, proti Sv. Miklavžu, v Zastranjah, Holovo in Belo. Razločno smo čitali na srebrnobelih krilih letala Un-sa. Izginilo je proti Konjicam.

— Društvo »Cankare« v Belgradu priredi v nedeljo dne 2. oktobra t. l. izlet v Smederevo in Vel. Gradisce. Ladija gre iz Beograda ob 7.30 in stane sem in tja: I. razred 30 Din, II. razred 20 Din, III. razred 16 Din. Na dnevnem redu je dobro razpoloženje, židana volja, petje, godba in vse druge zemeljske dobrate. Članstvo in prijatelji društva pridite v čim večjem številu. Kitare, harmonike, dobro glasove, zlata srca in podobno prinesite seboj! Zbirališče v pristanišču ob 7 zjutraj dne 2. oktobra. Slabo vreme nas ne more spraviti ob dobro razpoloženje. — Odbor.

— Konji, avto in vlak. Na križišču železnice in ceste, ki vodi z Duplice in Smarce pri Kamniku proti Mengšu, se je v soboto zvečer zgodil majhen karambol, ki je le k sreči končal brez hušbe nesreče. Iz Mengša je vozil proti Kamniku tovorni avtomobil avtopodjetnika M. P. iz Kamnika. Proti križišču železnice mu je prišel nasproti kmečki voz, v katerega sta bila vprežena dva konja, od Ljubljane pa je v smeri proti Kamniku vozil kamniški večerni ekspres. Če k temu že pristajemo neprodno temo deževnega jesenskega večera in razmnoženo blatno cesto, je bilo vse kakor nalašč pripravljeno za nesrečo, ki tudi ni izostala. Konji in voznik so bili najbrž oslepljeni od močne svetlobe avtomobilskih reflektorjev, šofer v tovornem avtomobilu pa je moral paziti na dvoje strani: na cesto in na prihajajoči vlak. Ko je avto pasiral križišče, je zadel ob konja in ga podrl po tleh, sam se pa z manjšimi poškodbami ustavil ob brzovojnem drugu. Konj je bil tako močno poškodovan, da so ga morali takoj ubiti.

— Pri pomanjkanju teka, nakislem pehanju, slabem želodcu, lenivi prebavi, zaprtju v črevih, vzdigovanju, motenju pri prebavi, izpuščajih, srbečici osvoboditi naravna »Franz-Josef« grenčica telo vseh nabranih gnilobnih strupov. Že stari mojstri zdravilstva so spoznali, da je »Franz-Josef« voda popolnoma zanesljivo sredstvo za čiščenje črev. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in zadevnih trgovinah.

— Korporacijska elektrika v Kamniku? Kakor izgleda, se bodo najbrž v kratkem obnovila pogajanja med meščansko korporacijo in kamniško mestno občino za oddajo električne energije. Korporacija je v Stahovici postavila poleg žage tudi električno turbino in bi rada tok oddajala mestu. Daljnovid je bil zgrajen že pred tremi leti, pogajanja pa se nikoli niso mogla z uspehom zaključiti, ker prav za prav nihče ni vedel, ali bo količina električne energije, ki jo nudi korporacija, zadostovala za Kamnik. Pred kratkim izvršni položaj je pokazal, da ima korporacija na razpolago dovolj električne energije. Za 24 ur so v glavnem transformatorju odklopili smodniškiško elektriko in priklopili korporacijsko. Večina zatrjuje, da niti opazili niso, da je imel ta dan Kamnik drugo električno energijo. Med meščani vlada živo zanimanje, kako se bodo moške pri občini in korporaciji pogodili, da ne bo trpela razsvetljava po mestu, ker se mora vseeno upoštevati, da je električni vod dolg nad 6 km in da pozimi večkrat zmanjka vode.

— Prešernova kočna na Stolu se zapre 27. t. m. Do 16. oktobra bo odprta le ob sobotah in nedeljah. Valvazorjeva kočna ostane stalno odprta. — SPD Kranj.

Lutz peči kopirane a ne dosežene!

— Otrok padel iz tretjega nadstropja. Iz Guštanja poročajo: V nedeljo, dne 25. septembra je triletni Konrad Pogorelec, sin delavca jeklarne, čakal pri oknu tretjega nadstropja na svojega očeta, ki je šel k maši. Mislil je, da oče že prihaja, ga je hotel pozdraviti. Pri tem se je preveč sklonil skozi okno, zgubil ravnotežje in padel v globoko. Zlomil si je tilnik in bil v par minutah mrtev. Zalujoci roditeljem, ki so zgubili svojega edina na tako žalosten način, naše »ožalje«.

— Izšlo je v drugi, popravljeni izdaji: Pastoralno bogoslovje, spisal dr. Franc Ušeničnik (str. XVI, 591, velike osmerke). Založila Jugoslovska knjigarna v Ljubljani. Cena temu obsežnemu delu je za broširani izvod 140 Din, za v polpalčno trpežno vezan izvod 160 Din, v polsnežno 180 Din. Broširani izvod so že na razpolago, vezani bodo dobili pa v soboto. — Liturgika, ki jo je pisatelj izločil iz Pastoralnega bogoslovja, bo izšla do božiča.

— Ublas Marija nasl. Ljubljana, Komenskega ul. 16, najfinijeje kranjske klobase na drobno in debelo. — Telef. 2863.

...iz krepkega borovega debela pridobivamo nesnago razkrajajoči terpentini, ki daje spojen s čistilno močjo ALBUS-mila idealno pralno sredstvo

ALBUS-terpentinovo-milo

z ALBUS-terpentinovim milom oprano perilo je zajet solnčni žarek. Vaše perilo se blesti v snežni belini in diši čudovito.

ALBUS-terpentinovo milo

je idealno pralno sredstvo.

Ptati

V prid oškodovanih po neurju in toči. — Odbor tukajšnje podružnice »Rdečega križa« je sklenil uvesti podporno akc

Misijoni v polarnih deželah

Noben misijonski dogodek ni vzbudil toliko zanimanja v svetovnem časopisu kakor nedavno imenovanje apostolskega vikarja eskimskih misijonov ob Hudsonskem zalivu. Zakaj to? Zato, ker se nova škofija razprostira prav do severnega pola in papež je dal novemu škofu navodila, naj svoje misijonsko delovanje razširi do zadnjih meja, kjer živi človek. Zanimivo bo torej o osebi »prvega škofa severnega tečajja« in njegovem kraju kaj podrobneje slišati.

Škof Turquetil se mudi že od leta 1900 v snežnih misijonih. Do 1911 je vodil z nekima patrom samotno misijonsko postajo Indijancev, leto kasneje pa je prevzel eskimsko misijonsko postajo ob Hudsonovem zalivu: Chesterfield Inlet. Prva leta med Eskimi (ali kakor se sami nazivajo Inuit-ljudje) so bila popolnoma brezplodna. Šest let niso pokazali niti trohice zanimanja za katoliško vero. Eskimi so pač praktični ljudje, ki žive trdo življenje v borbi z divjo naravo. Borba za obstanek jih odmakne od razmišljanja na duhovne vrednote. Može so drseli s kajaki po vodni gladini za ribami, v dolgih zimskih dneh pa so prežali ob ledenih vrtninah na tjujenje. Doma so bile le žene in otroci. Seveda imajo gotove dni, ki jih posvetijo skupnemu razvedrilu — pa kdo bi takrat poskušal resne ljudi s sončnih dežel, ki govorijo o neznani Bogu...

Misijon v teh ledenih pokrajinah je stal težke vsote, uspeha pa ni bilo. Že so mislili ti plemeniti borci zapustiti postajo in se vrniti, pa prav polahno se je situacija spreverčala. — Misijonsko področje škofa Turquetila obsega danes 7 močnih postaj. Od leta 1917 se misijonski uspehi stalno večajo. Danes šteje največja škofija sveta 523 katoličanov. Ta škofija se razprostira od 56. stopinje severne širine do severnega tečajja, kar znese več kot 4 milijone kilometrov površine. Polovica katoličanov je evropska. Toda misijon ima še 850 katehumenov, ki pa so skoraj izključno domačini. V obsegu vikarijata pa živi še 4627 paganov. Štiri sestre iz Kanade vodijo sredi snežnega misijona bolnišnico s 24 posteljami. Poleg škofa, ki potuje od selišča do selišča na sanjah, ki jih vozijo psi, je še 12 duhovnov-redovnikov in dva brata in vsi z vnmemo delujejo za spreobrnitev najsevernejših prebivalcev zemlje.

Škof Turquetil velja za »apostola Eskimov« pri vseh narodih severa, pri lovcih na krzna, pri Indijancih in Eskimih. V teku mnogih let je teme-

ljito prehodil vse te kraje; kulturo in jezik Eskimov pozna kot nihče drugi. Prvo in doslej edino gramatiko eskimo-jezika je spisal on.

Tu presenečajo misijonarje zmerom kaki novi pojavi, saj je divja romantika teh ledenih krajev tako neobsežna! Pa to največ le prve dni. V trud in težave zakopan iskalec duš ne vidi prirodnih sprememb. Saj morajo ljudje, ki so bili na soncu rojeni, strašen mrz trpeti v divni polarni pokrajini! Vendar imamo opis zadnje polarne noči, ki jo je opisal eden od misijonarjev:

»Prvikrat po štirih mesecih so slabotni sončni žarki prodrli do ledenih sten naših kolib in jim dali hladno poljub. Da, sonce je dogodek v polarnem življenju. Proti koncu decembra je najtemnejše. Takrat potrebujemo svetilke, da si ob belem dnevu svetimo, sicer nič ne vidimo. Tri dolge mesece gorijo v hišah luči. V decembru se spreha tako, da ima glavo obrnjeno navzdol, rogljci rastočega obraza pa gredo navzgor. Zelo čestokrat imamo polarno svetlobo, ta pa daje le blede soj. — V poletju pa nam sonce svetli noč in dan. Tri cele mesece ne gre spat. Opoldne in opolnoči gre malce na sprehod, pa vendar svetli. Da moremo prenašati to bleščajočo svetlobo dolgih treh mesecev, nosimo zelena očala. — V moji postaji je malo Eskimov. Večina stanuje v skupinah, ki so raztresene po zapadu. Od oktobra pa biva Kristus stalno med nami, v lepem tabernaklju, ki smo si ga sami zgradili. Znotraj je prevlečena prava svila, zunaj pa papir. Namesto ključavnice imamo iglico, ki je zabodena pred vrati!

Kraj je reven in pust. Ker smo zadnje leto prejeli le dve dozi klobas, smo postali varčni pri mesu morskoga psa. To meso ima poseben okus, toda s poprom potreseno je prav dobro. Kožo morskoga psa uporabljamo za obleko, masi pa nam daje toploto. Sredi avgusta, ko se morje vsaj deloma oprosti ledu, prihaja ladja, ki nas poveže s civiliziranim svetom...

To je slika iz misijonskega središča, kjer se misijonarji »prvega škofa severnega tečajja« v junjskih žrtvah dajejo ljudem, ki jih niso nikoli videli. Odrgli so se domu in življenju in slavi — pa šli v nepoznane kraje, da bi pokazali Kristusa tudi ljudem, ki so vrženi v najtrše življenje ledenih klim. Teh junakov seveda ne vidi in jih nihče ne slavi — ker jih nihče ne doume. Predaleč so nam, ki živimo v zmaterializiranem svetu...

Newyork ni več zlata jama

»Ostanite, mlade gospe in deklice, doma pri svoji družini in ne mislite na velemesto New York, da bi si tu delo našle. Če pa pridete, prinesite s seboj povratno vozno karto, zakaj tudi New York ima 800.000 ljudi, ki si zamažijo kruha...« Tako nekako se glasi opomin, ki ga je izrekla preko newyorškega radia miss Lillian Wald. V svojem predavanju razvija vse bridkosti deklice, ki si pride v to milijonsko mesto kruha iskati, posebej pošena deklica, ki vse verjame in je prišla z najčistejšimi sanjami tja. Varljive so slike velikomestnega življenja. Posebej opominja predavateljica dijakinje, ki gredo skozi višje razrede le zato, da bodo poletele po kruh v velemesto... Pustimo New York! Naš New York sta Zagreb in Belgrad in za to dvojico mest velja isto: če pride tja pošena, neomadeževano slovensko dekle, ki ima naivno vero, da si bo doto prislužilo, pa se vrnilo — se ne bo vrnilo brez premnogih solza...

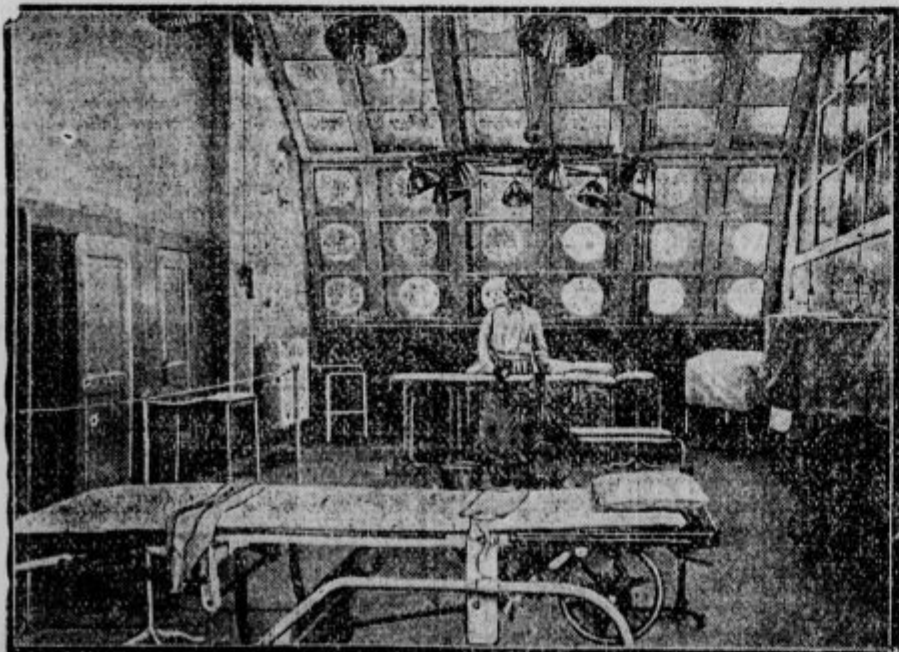
Sedemstopenetdeset metrov pod morsk gladino. Ameriški raziskovalec morskoga dna, dr. William Beebe, se je pri otoku Bermuda spustil v jekleni krogli v globino 750 metrov in s tem dosegel nov potapljaški rekord. Dr. Beebe je dosegel mnogo zanimivosti o živalskem in rastlinskem svetu na morskem dnu.

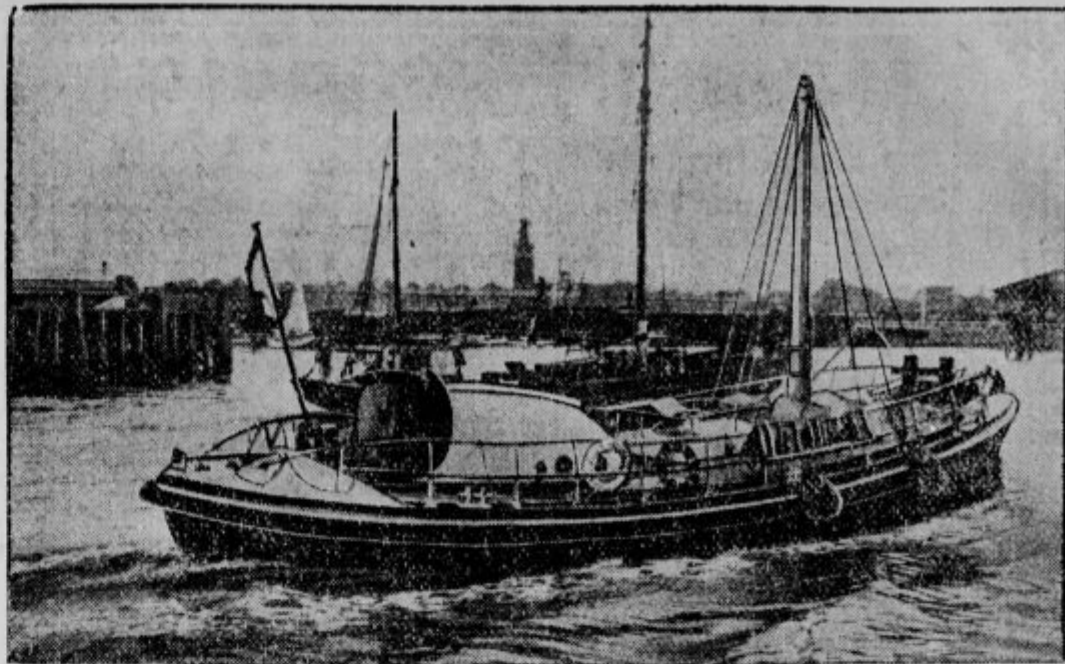
Angleški prestolonaslednik prvič po svetovni vojni v Nemčiji. Angleški prestolonaslednik je s svojim posebnim letalom, s katerim je letel iz Londona preko Amsterdama, pristal v hamburškem letališču. Od tu pa je po nekaj urah letel dalje v Kodaň, da bo tam otvoril angleško industrijsko razstavo.

Zaklad na morskem dnu

Italijanski parnik »Artiglio« je pred dvema dnevi dvignil iz razvalin ladje »Egypt«, ki se je pred desetimi leti potopila, zaklad zlata in erebra v vrednosti 90 tisoč funtov. Dosedaj so dvignili že za 650 tisoč funtov teh dragocenih kovin. Na morskem dnu je še v blaginjah 350 tisoč funtov. Glad za zlato je še zmerom neulejšljiv, kakor je bil ob slehernem odkritju zlatih jam.

Bolnišnica na ladji. Ameriška mornarica ima med drugim tudi ladjo, ki je preurejena v bolnišnico. Naša slika nam kaže bolniško ladjo »Relieve«, ki je med vojno služila za lazaret.

Cuxhaven ima najmodernejši rešilni čoln v Nemčiji. Sedemnajst metrov dolg rešilni čoln »Richard C. Crogmann« je pravkar nastopil svojo službo na rešilni postaji v Cuxhavnu. Čoln ima dva motorja z močjo 250 R. S. in doseže hitrost 11 morskih milj. V njem je prostora za 70 oseb.

Prvikrat na železnici

Neki avstrijski kmet okrog sedemdesetih let se je te dni hotel prvič peljati po železnici, preden umrje. Razumljivo, da je ves drhtel pred neizvestnostjo. Pravilno si je kupil vozni listek, toda vstopil je na napačen vlak. Ko ga je sopotnik opozoril na pomoto, se je vlak že premikal. Mož pa se tebi nič meni nič požene skozi vrata in obleči ves razmesarjen. Ko bodo drugi stari neprijatelji modernih vozil zvedeli za ta slučaj, bodo še z večjo gotovostjo nastopali proti vsem modernim tehničnim napravam.

Najdražji svetovni hotel pod trgovskim nadzorstvom. Waldorf-Astoria hotel v New Yorku je veljal za najdražji hotel na svetu. Po naročilu svojih upnikov pa je te dni prišel pod nadzorstvo. Milijonarji so torej tudi v Ameriki že redki.

400letnica Ariosta

V bližnji pomladi bo Ferrara praznovala 400. letnico smrti pesnika Ludovika Ariosta. Meščani bodo priredili razne znanstvene, umetniške in narodne prireditve. Ob tej priliki bo tudi velika razstava ferrarskega slikarstva iz 15. in 16. stoletja. Tu ne bodo razstavljene le slike raznih umetnikov, marveč tudi dela ferrarske šole. Razstavljene bodo tudi najlepše knjige pesnika Ariosta. — O mestu Ferrari je zanimiva geografska droblina, da segajo obrambni nasipi pred reko Pad v višino najvišjih mestnih hiš. Reka Pad namreč prinaša toliko raznovrstnega nonosa z Alp, ki ga pušča polagoma v svojem koritu, da se dno reke zmerom viša in tako se morajo dvigati tudi nasipi zmerom višje.

Kako se vadijo

Argentinska policija je te dni ujela v glavnem mestu Buenos Aires dolgo iskanega morilca Juana del Piano. Pri zaslišanju so prišli na sled neki strelski družbi, ki se je na poseben način pripravljala za napade. Po viseči lestvi so prišli policisti iz točilnice v podzemno prostorje, ki je bilo pripravljeno za strelšče. Stene so bile obložene z mehkiimi snovmi, da ne bi nobenega šuma pripustile v zunanji svet. V razdalji tridesetih metrov so bile razpostavljene tarče, ki so bile opremljene z najmodernejšimi avtomatičnimi pripravami. Tarče so bile iz trdega papirja, a kar je bilo posebno čudno, predstavljale so postave posameznih policistov v modri uniformi.

Anekdota

Neki bogati Parižan je prosil slikarja Witterja, da bi ga naslikal. Pogodila sta se za 30.000 frankov. Ko je bila slika gotova, se je branil Parižan plačati, češ, da jo je premalo časa slikal. Stvar je prišla pred sodišče. Sodnik vpraša naročnika:

»Ali ni bila slika napačno slikana?«

»Ne, narobe, jako dobro.«

»Je mar kaj takega na njej, kar vam ni všeč?«

»Ne, nikakor!«

»Ni morebiti slika z ozirom na pogodbo pre-majhna?«

»Tudi to ne, gospod sodnik, marveč se mi zdi draga, ker je bila v prekratnem času izgotovljena. Niti dve uri nisem sedel in slika je bila dovršena.«

Ta vzrok se je zdel sodniku upravičen pa reče umetniku: »Čujte, dragi mojster, povejte mi, koliko časa ste porabili, da ste sliko izvršili?«

Umetnik se zamisli in reče: »Dve uri in... trideset let...«

Nato je sodnik obsodil Parižana, da je plačal pogojeno vsoto.

Črna maša na morski obali

Na štrlečih skalah suffolške grofije v vzhodni Angliji je bil pred nekaj dnevi pretresljiv mrtvaški obred. Pred več sto leti je stala tu katedrala Dunwich, središče ene najstarejših krščanskih škofij v Angliji, ki je bila že leta 690 ustanovljena. Zmerom pa so bile skale, na katerih je cerkev stala, izpostavljene besnečim valovom Severnega morja. Ti so neko viharno noč izrgali skalo s cerkvijo vred in ju pokopali v svojo globočino. Hkrati s cerkvijo je izginil tudi samostan, ki ni bil daleč od cerkve; tu so se v stoletjih vrstili redovi benediktincev, frančiškanov in dominikan-cev, a danes pričajo o tem le tihj ostanki: prizemni del okolnega samostanskega zidu, nekaj nagrobnikov, kjer so ostali nečitljivi napisi in fundament cerkvene zgradbe. — Pred šestimi leti so na tem prostoru prvič čitali črno mašo za pokoj duš onih, ki jih je morje žive požrlo s samostanom vred in sploh za vse, katerih grobovi so zginiti v morju. Tudi to leto se je to zgodilo. Na najvišji pečini je bilo v zasenju prastarih dreves pregrnjeno platno, pod katerim so duhovni-redovniki peli črno mašo. Nato pa so se zapeljali še na morje, odkoder so blagoslovljali one, katerih kosti leže na morskem dnu. Saj je molitev edini telefon, po katerem se da občevati z dušami rajnikih.

Pogled na zmagovalca. V borbi za svetovno prvenstvo v Berlinu je dosedanjega svetovnega prvaka Big Bill Tildena premagal Francoz Martin Plaa. Borba ga je tako izčrpal, da je popolnoma apatično sprejemal častitke, celo od svoje lastne žene. Tako še zmerom izrabljajo nekateri ljudje svoje moči za prazen nič. Saj vendar nima človeška družba nobene koristi od tega.

Smešnice

Prvi škot: »Halo, Sandi, ali si ti? Najmanj deset let se že nisva videla.«

Sandi: »Res je, deset let je že minilo.«

Prvi škot: »To najino snidenje pa morava pri kozarec pive praznovati.«

Sandi: »Dobro, toda mar se še spominjaš, da sem zadnjič, ko sva bila skupaj, jaz plačal?«

★

Krotilec levov je bil ravno v kletki, ko mu vratar oznani:

»Mojster, vaš čevljar je z računom tu.«

»Dobro, naj vetopi!«

»Mojo hčer bi torej radi poročili? Ste mi že govorili z mojo soprogo?«

»Ravnokar — pa jo bom kljub temu poročil!«